EGUNA
JEL

Euzkadi'ren seme ona
ixateko, beraren aldez
bixitza emoteko gerturik
egon biaŕ da.
(ARANA-GOIRI)

Lgo. urtia | 88'gn. zenbakija | Idazkolea ta banakolea: Correo, 17'gn. | Bilbao'n 937'gn. jorralla 14'gna. eguaztena | 15 eunen

EUZKO GUDA-OÑETAN

Gure egazkiñak paxisten bat luŕera jaurti eben Mallabia ingurutan

Bertan joyazan bost lagunak bizirik jatsi ziran. - Arerioa indartsu joten jaŕaitu eben gure mutilak.-Bederatzi lagun gure eskuetan jausi ziran eta arma ugari. Iges egindako bi Dima'ra. - Eibar'en artilleriaren joaldi biziak, ma kaltsuago Orduña'n eta baretsu beste guda - oñetan. - Beste izpaŕak.

LAPURBENA

Auŕerago guaz.

Egunotan asitako joaldiak biziro jaŕaitu ziran atzo.

Arerioak neke eta estualdirik igaroten dau joaldioi eutsi ezinda

Arañegun gabean artu ziran mendiak beretzakotu nai izan ditu arerioak.

Goizeko lenengo orduetan biziro eta aŕokiro jagi da luŕ oŕeikaz jaubetu naiean.

Gure gudariak ez dautse olakorik laga eta euren ekiñaldia ixildu ondoren, joaldiak joaldi egiten asi dira.

Joaldiok gañera, ba'dogu zer esanik atzoko egunean.

Bederatzi paxistaŕ gudari gure mende jausi ziran.

Eurotako batzuk agerpen jakingaŕiak egin ditue.

Beste bi Dima aldera etoŕi ziran arerioari igeska.

Eta gizonok gitxi dirala arma ugari kendu dautsagoz arerioari.

Atzoko egunak orixe emon euskun

Ara laburki atzo jazoa:

URKIOLA-BARAZAR

Arerioa aŕo agertu da goizean.

Sarigan eta Altun mendiak artzeak urrin emon nunbait.

Eta eurekaz jaubetu guraz agertu yaku.

Joaldiak-joaldi egin ditu oŕelarak.

Gure mutilak, ez dagoz bere aŕokerien men egiteko-ta, zindoki eutsi eta atzeratu al izan dabe, bere asmoak burutik kendu eragiñaz.

Gero egun guztian, guriak izan dira jo dabenak.

Kañoiak etengabeko jardunean ibili dira, arerioaren tokiak zigoŕtu eta suz beteten.

Pusilak be lanik egin dabe.

Ez oŕaitik egun andietako beste, baña bai arerioari neke edera emoteko aña.

Joaldi onetik izan ezik [illegible] ez da egon alde onetan.

EIBAR'EN

Arerioa zemati eta gartsu agertu da goizean.

Artileri, pusil eta morteroekaz biziro eta indartsu jo ditu gure tokiak.

Joaldiren bat egiteko ebala irudian alde onetatik.

Baña auŕerakada asmorik ez dau agertu.

An egozan bestela gure mutilak zuŕ eta gertu, bere igikunik txikiena ebagiteko.

Karakain'eko tokiak su ugari artu eben.

Gureak lasteŕ asi ziran erantzuten.

Eurak bezin gartsu ta ugari sua zabaldu eben arerioen tokietara.

ORDUÑA'N

Artileriak lanik egin dau alde onetan be.

Egun osuan jo ta ke ez da geratu ekiñaldian.

Baranbio ingurutan otsik ba'zan gauŕ goizean.

Orduña'tik gure kañoiak be eten gabe jardun dira sua jaurtiten.

Arerioenak lasteŕ ixildu dira guriak erantzuten asi yakoezanian.

Eta gure suak egin dautsezan kaltiak lasteŕ igarten emon ditue, mutututa geratu diralako.

BESTE GUDA OÑETAN

Goranerarik ez dogu aitatu biaŕ beste guda-oñetan.

Beti izan oi diran kañoi otsak, bereziki Elgeta aldean, eta pusilleriaren tiro banakak besterik ez dogu oartu gure mendietan.

Gure mutilak baketan bizi dira alde oneitan, beti gertu dagozan aŕen.

PAXISTAK ATXILOTU

Urkiola-Barazar bitartean egin diran joaldietan paxista talde bat jausi da gure eskuetara.

Asko il yakoz arerioari. Ezin ukatu. Gure mutilak argiro ikusi al izan ditue eriotzok.

Beste batzuk atxilotuak izan dira.

Bederatzi ikusi genduzan guk, euren artean alferez bat eta sarjento bat.

Gure guda-agintariekaz egin dituen jarduneten zertzelada ugari emon ditue.

IGESITAKO BI

Dima aldetik iges egin al izan dabe. Eri oŕetan ikusi genduzan guk

Burgostaŕa da bat eta bestea Eŕioja'kua. Bitzuak Bailen gudarostean egon dira orañarte.

Itzal eta argal etoŕi dira. Jantziak ziaro apurtuta eta goserik.

Gure agintariak, eldu orduko, biaŕ lez jantzi eta janarituteko agindu eben.

Eurak esan ebenetik iru ilabetean egon dira Nafaŕate eta Cestafe'ren atze aldean, eta oraintsu Otxandiano'ra ekaŕi ebezan zauritu jasotzale.

Paxistak baja asko izan dituela esan dabe azkenengo joaldietan eta gure mendietan ebiltzan moruak beste toki batzuetara eruan dituela, alde areitatik joten dabelako eŕepublikaŕak.

Paxisten artean alemaniaŕ guda-jakitun asko dagozala esan dabe. Agintariak be alemaniaŕak ei-dira geienak.

Orain gure mendietan eŕeketeak, falangetaŕak eta gudarostetako mutilak ei-dagoz.

EGAZKIÑAK

Egun osuan ibili ziran egazkiñak gure mendietan.

Eibar, Elorio, Elgeta eta inguruetan batez be.

Ezeben oŕaitik kalterik egin, eskuko bonbak baño ezituelako jaurti.

Durango'ren ingurutan atzo be basatikeri bat egin eben.

Eurekandik igesi gordelekuetara joyazan emakume eta ume talde bati suagaka jardunneutsen.

Amalau urtedun mutil bat il eta beste bederatzi zauritu zituela jakin dogu.

Bilbao aldera be etoŕi ziran aŕatsaldean.

Eŕi onen inguruetan bonba batzuk jaurti zituezan, Erandio gañean batez bere.

Kalte andirik ezeben egin oŕaitik.

Aŕatsaldeko seirak inguruan gure egazkiñak paxisten bat ikusi eben Durango ingurutan.

Berari jaŕaitzen asi yakoezan eta lasteŕ artu eben tiroen mende.

Oŕela eŕez izan eben sulutzia eta egazkiña, luŕera jausi zan Malabia ingurutan.

Paxisten egazkiñean joyazan bost lagunak "paracaidas" etan beratu ziran eta atxilotuta (deteniduta) geratu.

Gure egazkinlariak zorionduak izan ziran egin eben lanagaitik.

◆◆◆

Aztuko ez dan izen bat...

¡MOLA!

Amaika etsai anker izan dik Euskaleŕi zaaŕak. Amaika oñaze latz jasan bear izan dik urte luzeen buruan.

Azturik gaudela uste duenak oso oker zeudek. Abenda aupagaŕi onen baŕen muñak ezpatez erabitu asmoz inguratako maltzuŕen izenak [illegible] dizkik edestiak.

Izen on agurgaŕia bezela gordetzen dituk txar mingotz erdoitsuak ere. Euskaldunak guztiei toki eman beaŕa izaten dik.

Auzoko ankeŕak, eŕo auzoari on [illegible]itako seme zikoitzak sorturiko ekandu txarrak nolaz nai duk baztartzea?

Euskaldun izenik ez genikek merezikо ortarako zabartuko bagiña!

Mila ta bereungaŕen urte ura ezkero gure artean gertaturiko negargaŕikeriak taŕi bururatzea zegokiguk.

Bururatzea, ta beŕiz itxumen ondamendizko artara ez biurtzeko alegiñak egitea bide batez.

Lotsagaŕizko loitan igari egin beaŕik ez dezagula izan beŕiro. Ez Jaungoikoagatik olakorik...

Maiko garatzak nola jabetuko etzaizkiguk, "Belabita" ta "Belate"ko burrukak [illegible] aietzaz oroituta?

Nola ez, Iñaki ta Xabier bururatuta?

Nola ez, Ganboa, Oñaz, Agramontetar eta Beamontetaŕak gogoratuta?

Gizatasunez eta legez jokatzera eri au azpiratzeko diñez duk izan besterik.

Azpikeri, paltsikeri, ta saldukeriz galdu gaituztek beti. Otxandiano, Gordexola, Padura, Oŕeaga, ta abaŕera begiratu baño etzeukagu.

Maroto ta Espartero'rik ez duk iñoiz paltatzen ordea, ta ortik duk gure ondamendi sustraia.

Oraingo gudate ikaragaŕi ontan, eŕiak eta edestiak berdiñik ezagutu ez duten ontan ere, belar edentsu kaltegaŕiz josirik duk euskaldun zelaia baña segak ongi zoŕoztu dituzularik, bein da betiko orpotik moztu ta sustrai txaŕok ezerezten jakingo diagu.

Oraingoan, bai!

⁂

Urteen buruan izan ditugun maltzur, anker, basati biotzgeen jaŕaian, [illegible] edo letra bereziz izen au [illegible]gu. Nazkarik aurrenaz eta bekokirik asaŕeenaz begiratuko diogunaŕen, edesti oŕialdetan onuz idatzita geldi beaŕekoa duk.

MOLA, MOLA!

I aiz odoitzale guzien burua. I aiz ogeigaŕen eunkiak ezagutu duan gizaki lotsagaldueneтako bat.

I aiz urteak eta urteak igaroko diralarik ere, beti begi txaŕez ikusia izango aizen ustela.

I aiz Euskaleŕi zaaŕari, mundu guziak aŕetatsu begira izan dion enda zoriontsuari egunik beltzen eta ilunenak erakutsia. I aiz uri ta eriskak apurtu ta ezerezteko agindua. I aiz guda oñetan euskorik menperatu ezinda, atzekaldean ainbat eriotz egiña. I aiz soro lanetan paketsu ziarduten nekazariak erailia. I aiz meza ematen ziarduten apaiz Jaungoikozkoak garbitua. I aiz otoitz egiñaz zeuden mojatxoak eleiz ormaen barrenean lurperatua. I aiz agertu ezin leizken, eta sinistea gaitz dan burukeri guzien iturburua.

I aiz bigaŕen Atila.

Odoletan igeri egin naiko asko izan duk gizaldien buruan.

Geienak azken berdiña eraman ditek oŕatik.

Aspaldi esan zian gaizkatzaleak:

Ezpatez asten zana ezpatez bukatuko zala.

Biotzgogoŕak izan dituk, odoltzale makurak izan dituk, esan detan lez. Zama edo karga astunik ba-dituk, baña kontzientzi zama baño astunagorik zalantz egiten diat.

Prantzeko matxinadatzat saŕi oroitzen gaituk.

Orduan zuzendari gixa agertu zan. Danton'etzaz au ziok Lamartine'k:

"Danton alegia, etzala lege ta zuzentza ministro izan, odol egaŕiak bultzatako eriiketa altsein edo ministrua baño".

Igatik gu'arako egindako jentil ala aizenik ez dik iñork esango, eŕi ta baseetxeak austu ta emakume ta aur gaxoak erailtzeko sortua aizela baizik.

Nai dukan bezela joka zak. Euskoak zutik gaoztik.

Guillermo Tell'ek bere aberkidearen gizonari erantzunagatik:

"Zer zaiok sendi batzun izena ezkutatuagatik, abeŕiarena garaitzez loratzen bada?"

BASAŔI.

◆◆◆

VIII Olerki-Eguna

Sazpi urteren buruan ospatu da Euskel-Olerki Egunoi. Euzkadi'ko olerkilarien [illegible] oi, "Aitzol"en jakintza ta gogo [illegible] zor.

VIII Olerki-Egunoi, Arana eta Goiri'taŕ Sabin'en omenez Bilbao'n ospatzeko asmoa eukan "Aitzol" argiak.

Guda odoltsuak ondatu dausku gure luŕaldean, ta Olerki Egunon zuzendari, bizkaitaŕ, ta atontzalea bere Gipuzkoa maitean datza.

Jazokun negaŕgaŕiori ez yaku atzerapide; guda-al ion, be, euzko gogo-jantze lanei eusteko asmoz. Euskel-Idazlagunak euskel-olerki egunoi ospatzea erabagi dau. Gure eŕiaren biziak, guda onetan, be, ez dau akatsik izango.

Ariztimuño'taŕ Joseba, "Aitzol", jaupari on, idazle argi ta abertzale zintzoaren omenez jaiol ospatzea nai dabe gudariok.

Jain oŕeik eraltzen asi zan Ariztimuño'taŕ Joseba, "Aitzol", Jauna'ren omenez ta gomutaz Bilbao'n ospatuko da aurten, maiatzaren 30'gn. VIII Olerki-Eguna.

Olerki-Guda oŕetarako ona emen baldintzak:

I Saila.

Omenezko-saria; zidaŕezko-ariz-arta, naŕu landuzko azpikiz.

Edozein mueta ta gaizko olerkia egin daike.

II Saila.

500 laurleko saria.

Edozeiko astitzarako euskotaŕei buruz egindako epika-gaizko poema-txoa. Euzkadi'n aldi onetan dogun matxiñadeari buruz egindakoak begikoago izango yakuz.

Bertsolari-doñuetan abestu daikezanak izan bediz, abestuak izan daitezan.

III Saila.

100, 75, 50 ta 25 laurlekoko sariak.

Bertso baŕiak. Olerki one'k eŕikoi, ulertaratz ta geŕa oniburuz egiñak izan bediz. Irugaŕen sailau bertsolarientzat da ta gure gudarien gomutagaŕi izan daitezan, bertso sail berezia laga nai geuskioe gure ondorengoei, be. Karlistaŕako bertsoak bekiuez argibide sail onetan gure bertsolariei.

Baldintzak:

Lenengo: Iru sailetako olerkiak maiatzaren 15'gnerako igoŕi biaŕa da.

Bigaŕen: Olerki-epaikariak euron epaia emoterakoan olerkioi ulertaŕatz dan ala ez, kontu-kontuan eukiko dabe.

Irugaŕen. Epaikariak sariok aldatu daikez ta sailen bateko sariak "motz" ere be, bai.

Zuzenbidea: "Gudari" aldizkingiko zuzendari jaunari

Olerti-Guda.

Gran Via, 41, 5.º Bilbao.

◆◆◆

EGAZKETA

Burutza'ren agiria

Gure egazkin batzuk, ordu batak eta erdietan guda-oñetara izan ziran ikusketak egiteko asmoz, baña eguraldi txaŕaz ezer ez eben egin.

Aŕatsaldeko laurak eta ogeian, Bilbao alderantz paxisten egazkiñak etozala ta, gure eizakoak jagi ziran. Eizako eta suagaketako egazkin paxisten auŕez auŕ aurkitu ziran, baña arek ez eben buŕukarik nai; alabaña, gure eizakoak jaŕayan joan yakoezan, eta naitaez buŕukaldi labuŕa egin ondoren, paxisten eizako bat ikututa joan zalakoa esan giñei. Gureak ezetariko okeŕ barik itzuli ziran.

Bostak eta 27'gn. gureak Durango gain ikusketetan ziarduela, etsaienak aurkitu zituen, eta erasoka asiaz, paxisten bonbardeoko motor biko egazkin bateri oldartu eutsen, eta gure eizako batek 1.500 tiro inguru egin ondoren, paxisten ori sutan asi zan.

Andik minitu batzutara, Eibar'tik ots-egin euskuen, Malabia inguruan su ta gaŕ arerioen egazkin bat luŕeratu zala adiraziaz, eta baŕuko bost lagun jauskinetan jatsiaz.

Seiretan, beste gure egazkin talde bat, Gipuzkoa aldeko guda-oñetan ikusketan izan zan, eta ezer goraberarik ez eban oartu."

◆◆◆

Gure giroa erbestekoen aŕigaŕi

Bilbao'ra begira doguz eŕirik geienak.

Ez bakaŕik gure ingurutakoak, gaurkoz gurekin, gudearen amaieran beintzat, zer ikusirik dabenak. Eŕirik uŕun tarikoenak, gugaz zer ikusirik ez daben eŕiak Euzkadi'ren biotz onetara begira doguz.

Gudearen giltza Bilbao dogula esan geinke, gauŕ-gauŕkoz.

Izpaŕingietan, itzaldietan, iŕatietan (radioetan) Bilbao onetzazko jardunak besterik ez doguz irakuŕi ta entzuten.

Begiragaŕi da izan be gure egoera ta gure giroa.

Itxasoz eta legoŕez arerioz betea; arerio ankeŕ eta basati oŕen erpak gure gain doguzalarik; gure mendiak egazkiñen su goriz eŕe eta goŕituak; gure etxe, lantegi, ogasun eta eŕiak kiskalita lagako dituen zemaiez, nasai-nasai, bare baretsu, girorik galdu barik gudarako bizi eta guda-lanetan eten-bako ekiñaldean gabiltz.

Franco'k eta bere otseiñak esan daikezanak ez gaitue atzeratzen; era berean eurak egin leikezanak. Gogoa egiña eta landua dogu gudako goraberak atzeratu eta makalduteko. Eta egunetik egunera, zenbat eta arerioak gogoŕago eta beroago jo, ainbat eta indartsuago eta sendoago gure giroa.

Azkenengo egunetan ikusi al izan dogu. Girorik galdu barik, kaltegaŕi eta ondamendigaŕi diran estutasun eta laŕtasunei biderik laga barik, gu arostarik andi eta indartsuena gertu al izan dogu eŕietan geldatzen izan diran gastedi eta gizon gerdiñekaz.

Ordu gitxitan, dei bakaŕ bateri erantzunaz, ainbeste eta ainbeste guda-atzetako saildi gertu eta tinko jaŕi dira, arerioaren edozein asmo galdu eraztin eta menperatuteko. Eta oŕetatik at, gure mendietan egin biaŕ izan diran esi eta lanak egiteko, milaka lagunek, atxur eta pikatxoekaz, ordu luziak gabeko ordu luze nagiak mendian igaro ditue, gudari eŕime eta adoretsuei atzeak gertu eta gogorlekuak eratuten.

Iñoiz-iñoizbe ezingo dira konturatu guda-atzetan dabiltzanak langile bulartsu onek egiten daben lan goralgaŕiaz. Eurentzat bedi gure omenik beroena.

Eurak lez, euren antzera, Euzkadi osua tinko eta lanari lotua da. Eŕi baŕuan batzuk eta mendian besteak, gitxi izango dira gure eŕi onetan gudarako bizi eta gudearentzat ez diñarduenak.

Bitartean, gure gudarako bizitza lantsu eta etenbakuari begira, gure adore eta kemenaz aŕituta, eta bereziki une laŕi onetitako gure zentzun eta burutasuna ulertu eziñik, eŕi guztiak guri begira doguz eta ez gogotoz eta destañez, maitasunez eta adiskidetasunez baño.

Gure zentzuna, gure burutasun zindua eta gure lanerako gogoa dira erbestean eŕi oroen begirapidei biurtu gaituenak.

Zentzun au eta gure giro au izango dira gudean garaile urteten lagunduko dauskuenak, ondimen oŕeikatik eŕi guztiak gure alde doguzalako.

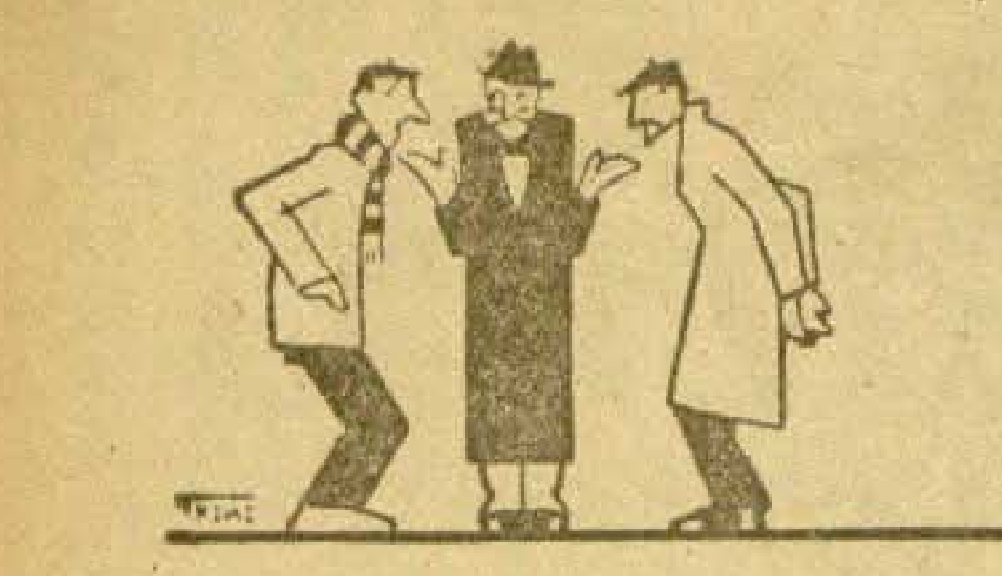

BILBAO'KO izpaŕingiak

"Euzkadi"

Euzkadi'k, oldeŕtuten etoŕi ixan yakan arerijuari eutsitiaz, enparauko gudauŕetijei be lagundu egiten dautsela diño.

Euzko - gudaroztiak gudauŕetijetan egiten daben abeŕi-aldezko lana, onuratsuba be onuratsuba ei-da.

Paxiotaŕen auŕka zeozer egin biaŕ ixan dan guda-toki gustijetan ikusi ixan ei-da Euzkadi'ko gudaroztien laguntasuna.

Azkenengo gudauŕka gogor onetan be, euzko-gudaroztiak, euren lekubetan tinko aurkitu ixan ei-dira. Paxiotaŕak Euzkadi'ren auŕka asi ixan dauan gudauŕka au baŕiz, orain aŕteko gudauŕka gustijak baño gogoŕagua ixan ei-da: gudaroztez be gogoŕa, ta guda-izkiluz be bai. Guda-egazkiñez, baŕiz, gogoŕetan be gogoŕa. Eta alan be, euzko-gudarijak, atzerantz-egiterik oldoztu be ez ei-dabe egin ixan. Gudaroztez eta guda-izkiluz be arerijuak baño gitxijago ixan diran aŕen, Euzkadi'ren benetako aldezliak diran euzko-gudarijak ez ei-dira koldartu.

Arerijuen nagositasuna odol-otzian ikusten ixan ei-dabe. Eta arerijuen indaŕ ugarijai eusteko, abeŕtzale-adorez adoretuten ixan ei-dira, gustaŕijak jokatuten asita ikusten daben etxeko ormai sorbaldeteko indaŕaz eusteko.

Eta alantxe egin ixan ei-dabe egin be gure euzko-gudari trebe ta kementsubak.

Eta paxiotaŕen menpe jausteko aŕiskurik-aŕiskubenian ikusten ixan daben Bilbao ta ingurubetako eŕijak aldeztubaz, Euzkadi'tik atazko gudauŕetijak be aldeztu egin ixan dabezala autoŕtzen dau.

Paxiotaŕen gurarijrik-gurarijena, Bilbao euren menpe aŕtzia ixan ei-da. Bilbao eurekandu ezkero, Santander eta Asturias be, eurekanduteko bidian jaŕiko ei-ebezan, ba.

Baña ez. Euzko-gudarijak ez dautse laga ixan auŕeratuten. Biderdijetan geratu ixan dabez. Bilbao paxiotaŕakandik gaizkatuta jaŕi ixan dabe. Eta Asturias ta Santander be, aŕiskutik urunduta. Orain aŕteko gudauŕkarik gogoŕenari eutsi ixan dautsen gudarijak, euzko-gudarijak ei-dira.

"Tierra Vasca"

Euzko-Eŕija'ren pizkundiari begira idazten dau izpaŕingi onek. Eta pizkunde oŕi begiratutian, guda onen gurendea be uŕian ikusten dau.

Eŕi-aldezlien gurendea egun batetik bestera etoŕiko dala diño. Eta orduban, Euzkadi'ren zorijona, neuŕigia ixango dala uste dau.

Azkatasunaren eguzkijak mendi-ostetik agertubaz Euzkadi-ziaŕ bere izpi argijak edatuten dauzan egunian, zorijon gustijak Euzkadi'ratuko ei-dira.

Egun oŕetan asiko ei-gara Euzkadi'ren elia dan euzkerea Euzkadi gustira edatuten be. Gure olaetako tramankulu-era gustijak be, egun oŕetan igituko ei-dira. Euzko-ikasliak Ikastetxe Nagosijan ikastijak egiten asteko eguna be, azkatasunaren eguna ixango ei-da.

Egun zoragaŕi oŕetan euzkotaŕak egingo daben oyua, auxe ixango ei-da: geure eŕijari ta geure ixakereari yaokazan lanak, ikastijak eta ekintza mueta gustijak geuk gura doguzan eran egiteko-ta, azkiak gara.

Eta zoragaŕizko egun au etoŕi ei -datoŕ, lasteŕ elduko ei-da. Azkatasunaren eguzkija Euzkadi'ko mendi txuntxuŕetaruntz igoten asita ei-dago, ba.

"Lan-Deya"

Egileor'taŕ Genar'ek idazten dau lenengo zeŕendako idazlana.

Azkatasun-bideaz ixenpurututen dau, Arana eta Goiri'taŕ Sabin zanaren abeŕtzaletasunari bidia edegiteko.

Euzko-Alderdi Jeltzalia'ren irazalia ixan zanaren lenengo aldiko bakaŕtadea, itzala be itzala ixan zala diño. Iñok ez ei-eutsan begiratuten, Sabin'i, ez da aren irakatsijak aintzakotzat aŕtu be. Bakaŕik aurkitzen ei-zan, iñundik be laguntza barik.

Azkenerako, baña, Irakaslia'ren oyura, euzko-eŕija itxaŕtu-egin ei-zan. Eta ain zuzen be, Sabin'ak igitu ixan eban eŕija itxaŕtu zanian, itxaŕtzalia il-egin ei-zan. Baña, Sabin'ak, bere irakatsi onurakoŕen ituŕija, ementxe laga ei-euskun.

Eta orain euzko-eŕijaren abeŕtzaletasun-egaŕija asetuten dabe ituŕija, Irakasle argijak laga ixan euskuna ei-da.

Arana-Goiri'taŕ Sabin'ak euzkotarontzat laga ixan euskun abeŕtzale-ituŕi au deuseztuten etoŕi diranak ei-dira España'ko gudalburu etoyak eta oneikin buztaŕtu ixan diran Mussolini, Hitler eta mahomataŕak be.

Alpeŕik etoŕiko ei dira, baña, Sabin Irakaslia'k laga ixan euskun abeŕtzaletasuna deuseztuko dauan etoirik ez ei-da Euzkadi'ratuko. Eta etoŕiko ba'litz be, euzko-gudaroztien indaŕak eta abeŕtzaletasunak beriala biralduko ei-leukez.

"El Liberal"

Agiŕe lendakari jaunak bere itzaldijan ixentau ebazan guda-agiŕaldijetatik bigaŕenian aurkitzen garala diño.

Jaurlaritza-lendakarijak ixentau ebazan guda-aldijak, iru ixan zirala esaten dau: eutsi, eutsi-erea sendotu, ta arerijuen eutsi-bidiak indaŕgetu.

Mola'k gudauŕka au asi ixan ebanetik ona, amabost egun igazi ei-dira. Eta guda-izkilu, guda-egazkin eta gudari-enda gustijakin asi eban gudauŕkeak Mola'k uste ixan ezeban erantzuna ta ondorena ixan dabezala ikusi dabenian, Mola keneralaren emesak ezerezian geratu ixan dirala diño. Eta lenengo egunetan loŕtu ixan ez daben gurendea loŕtuteko berandu ei-da orain.

Euzkadi'ko gudauŕetijai ez-eze, beste gudauŕetijei be, eutsi egin biaŕ ei-dautse, ba, paxiotaŕak. Asturias, Aragon, Madrid eta beste gudauŕetijetatik be, dei-egin ixan ei-dautse. Eta arei eustia gura ba dabe, eusteko lekura juan biaŕa ei-dabe. Beraz, izpaŕingi onen ustez, paxiotaŕak asi ixan eben gudaŕkeraren aŕiskurik gogoŕena juan da.

"Euzkadi Roja"

Madrid-buruz idazten dau lenengo idazlana. Madrid'en, gogogetuta aurkitzen zan guda-atzetija adoretu zedijantzat, mitiñak eta berein zabalgunde-era egiten ixan ei-dabez. Eta zabalgundiok bide dirala, Madrid'ko guda-atzetija, iñozko onduen bideratuta imiñi ixan ei-dabe.

Euzkadi'k be, zabalgunde era a eredutzat aŕtuta, bese arenbeste egin biaŕ leukelakua agertuten dau. Mitin-bidezko zabalgundia izpaŕingi-bidezkua baño ondoren obakua dala uste dau.

Zabalgunde-era onek, baŕiz, buruausterik txikijenik be ez ei leukijo iñori ekaŕiko.

Izpaŕingi onek bere eretxija olantxe agertuten dau.

Orain, baña, oŕetarako eskubidia dauken eretxija jakin biaŕ. Eta areik, beti ez bada be, geyenetan eretxi zuzena ixaten dabe. Beraz, oŕetarako eskubidia daukenai, euren eretxijak eurak onduen deritxuen eran auŕera eruaten lagatia lakorik ez dago.

Madrid'erako ona dana, ba, saŕitan, Euzkadi'rako kaltegaŕi ixan ei-da. Eta Euzkadi'rako onurakoŕa dana, Madrid'erako-ta, kaltegaŕi.

◆◆◆

Paxisten artean

Salamanca. — Lateŕi'ko Lendekaritzak emon daben agindua betez, bosteun eta mila laurlekoko paperak dituen guztiak eurak aldatzen juan biarko dabe diru-etxeetara il onen amabostgaŕena baño len.

DIRU PAPEROK ALEMANAK DIRA

Iruña.—"Diario de Navarra" izpaŕingiak diño: "Banco España'ren auŕean jendetza andia batzen da diru paperak aldatzeko asmotan. Diru paperok Alemania'n egiñak dira eta ez dira eŕez guzuŕtatzekoak. Len diru paperak gorde ditue-nak ezetarako balio ez dautsela ikusiko dabe orain, ormak paperez estaltzeko izan ezik."

◆◆◆

Euzkeldun irakurle batza

("EGUNA" IZPAŔINGIARI EUSTEKO)

Gran Via, 41'gko. 2'gn. bizitzan

ARPIDE-TXARTELA

... ... 'taŕ ... ...

... ... kaleko ... ... 'gko. ... ...

bizitzan bizi dena, EGUNA euzkel egunkari abertzalean arpidetzen da.

Eta borondaterik baldin ba-dezu, beste urengo au ere bete zazu

Bide batez, Batzaren asmoari laguntzeko ... ... laurleko ... ...

... ... ilean, iruilabetean, seiilabetean, urtean (1). ordainduko det.

Bizkai'ra eŕikatuta etoŕitakoa baldin ba-zera, esan emen zein eŕitakoa zeran ... ...

... ... 'n, 193 ...'gko ... ... - ... ... 'ng.

Izenpetu:

OAŔAK

Arpidedunei egunkaria arpidetuta bereala bialduko zaio, baño, banakaritza bear dan bezela erabilteko arpidea joŕalaren lendabizikotik ordaindu bear dezu.

Beaz, arpidedunak joŕala (aprila), oŕila eta bagila, urteko bigaŕen ilabetekoa arpidetuaz batera ordaindu bear dute. Geroko iruilabetekoak bere garaian.

BESTE OAR BAT

Arpide txartela jasotzen duenak iru ilabeteko dirua (bederatzi laurleko) ekarri bearko du.

(1) Lau aldi oietako bat boŕatu utzi ta beste irurak boŕatu.

GUDA-ARGAZKIAK

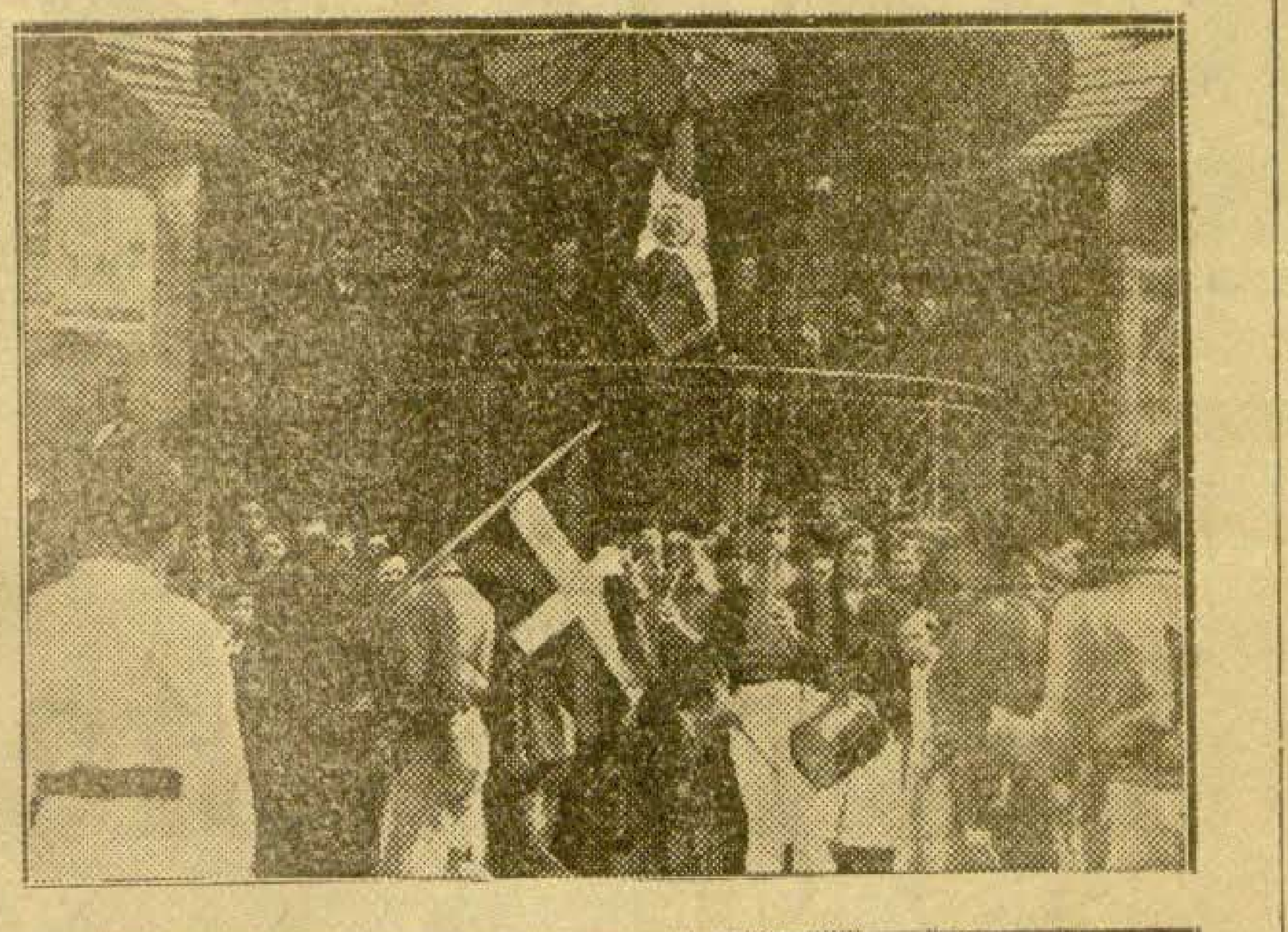

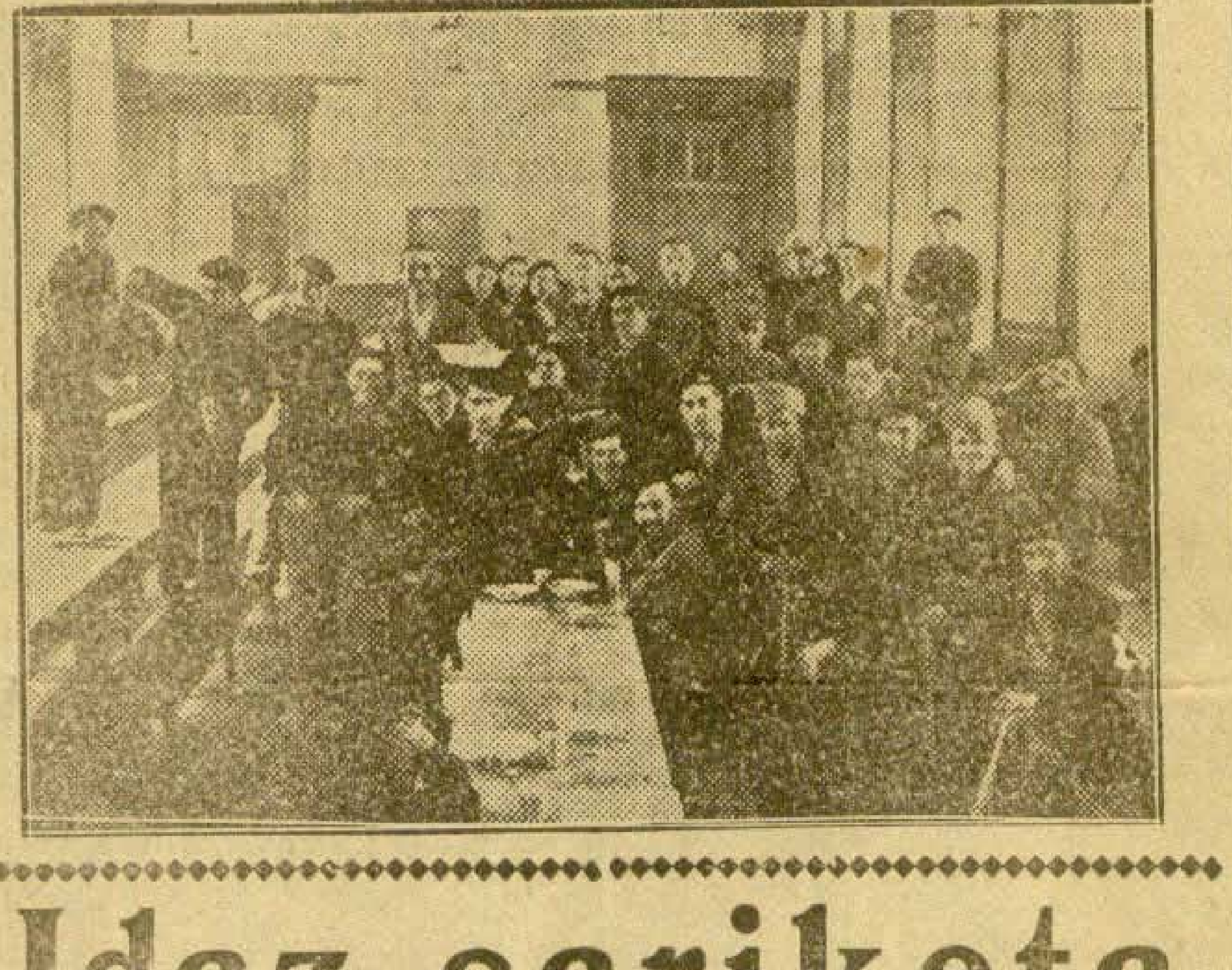

◆◆◆

Idaz-sariketa

Gudaz gero idazten asitako idazle beŕientzat.

Idazle baŕik talde bitan bereziko dira. EŔI IDAZLEAK GUDARI IDAZLEAK.

Lenengo taldekoentzat sari abek ipinten ditugu:

Lenengo saria, 200 laurleko.
Bigaŕen saria, 100.
Irugaŕen saria, 50.

Bigaŕen taldekoentzat sari onexek jarten doguz:

Lenengo saria, 250 laurleko.
Bigaŕen saria, 200.
Irugaŕen saria, 150.
Laugaŕen saria, 100.
Boskaŕen saria, 50.

Gudea baño lenago idazten izan dabe IDAZLE ZAAŔENTZAT.

Idazle zaaŕak talde bitan bereziko dira: EŔI IDAZLE ZAAŔAK GUDARI IDAZLE ZAAŔAK.

Lenengo taldekoentzat sari abek ipinten ditugu:

Lenengo saria, 200 laurleko.
Bigaŕen saria, 100.
Irugaŕen saria, 50.

Bigaŕen taldekoentzat sari onexek jarten doguz:

Lenengo saria, 250 laurleko.
Bigaŕen saria, 200.
Irugaŕen saria, 150.
Laugaŕen saria, 100.
Boskaŕen saria, 50.

BALDINTZAK

Jartzen dan Idaz-Sariketa au gudea amaitu daitenean ebatziko da. Erabagia emoteko Euzkeldun Irakurle Batza'k Epaile Batzorde bat izentauko dau.

Idazleak edozein gai erabilteko azkatasuna izango dabe, naiz elertiezkoak, naiz eŕi izpaŕak. Gudariak, baña, egokiago izango da gudeatzazko (guda oŕetakoak eta abar) gayak erabiltea.

Erabagia emoteko, idazle bakotxaren lanari buruz, xeetasun onek gogoan eukiko dira:

Zenbat idatzi dauz: asko ala gitxi.

Bakotxak idatzi daun gustia gogoan eukiko da, osoan ikusteko zelakoa izan dan bere lana.

Sariketari buruz gaŕantzirik geyen emongo yakona auxe da:

a) Laburki idaztea.

g) Yoskera garbia erabiltzea. Laburki idazteak ztau esan nai, oso labur idatzi beaŕ izango danik, erabilikera on o borobildutako erabiltea baizik. Eztaitela izan, adibidez, amar lerotan, ondo biribilduta, argi ta egoki esan leikena, ogetamaŕ leŕo erabiltea, esan nai dan berbera, puztuta batera ta bestera, idazkia luzetuaz esateko. Beraz, ba, laburtasunak eztau esan nai, nai ta nai-ez, idazkiak laburak izan beaŕ dabela, gayak laburki erabiltea baño. Izan liteke gaya gaŕantzi undikoa eta luze azaldu beaŕa izatea. Alan izan ezkero, luze izatea ez-ta izango da baña al dala luzeegi ez egin, luzeegiak irakurlea bildurtu egiten du-ta.

Yoskera garbia erabiltzeaz, eztogu esan nai itzetan euzkera garbi-garbia, kutsu gabea, erabili izan bearko danik. Esan nai doguna da euzkera bere arauz idatzi beaŕ dala ez erderaren arauz.

Yoskeraz (itzak lotukeran eta esakunak lotukeran) garbitasuna zeatz erabili beaŕ da. Ondo yosi euzkerea naiz ta erderazko itzen batzuk erabili beaŕ. Ez uste izan erderazko itzik ez erabiltzea garbitasunik asko dala. Ez ba'leiteke erderazko itzik ez erabiltea ta erderazko yoskeraz yosita egotea.

Idazleak, naiz bizkaieraz naiz gipuzkeraz gogozko idazkerea erabili al izango dabe, naiz izpiyalkeraduna (fonética'duna) naiz izpiyakera bakoa.

Idazleak euren lenengo lana bidaldu dayenean (dizatenean) EGUNA'ren Artezkariari edo Euzkeldun Irakurle Batzari yakin erazi ko dautse Sariketari buruz (con relación al concurso) zein taldetan sartzea yagoken.

BATZORDE EPAIKARIAK

Erabagia emoteko (gudea amaituta emongo da) talde bakotxerako Batzorde Epaikari bat izentauko da. Batzorde bakotxa euzkeltzale bikain bik osotuko dabe. Bata Bizkai'ko euzkerearentzat eta bestea Gipuzkoa'rentzat.

Talde bakotxean, Bizkai'ko Epaikariak Bizkayeraz argitaldutako idazlanen ardurea izango dau ta Gipuzkoa'koak gipuzkeraz argitaldutakoena. Epaikari bakotxak berak aztertutako idazlanaren epaya beingoan emongo dau, azkenerako danak epaitzeko utzi barik. Astertutako idazlana idazkazal edo sobre baten (barruan epaya dala) sartuko dau ta Euzkeldun Irakurle Batza'ri bidalduko dautso.

Epaya puntoz emango da, onetaraxe: Puntorik geyen ogei izango dira ta idazki bakotxari epaikariak deritxon beste punto edo ogairen emongo dautsoz. Sariketea amaitu daitenean idazkazabal edo sobriak idegiko dira ta ikusiko da bataz beste zenbat ogeiren edo punto izan dauzan bakotxak. Eta ogeirenez ogeiren edo puntoz punto (gogoan arturik bakotxak egin daun lana, ba puntuetan bardiñean egonaŕen ezin bardindu izango dira bost idazlan egin dituana ta beŕogetamaŕ egin dituana) goyen dagozanari emongo yakez sariak.

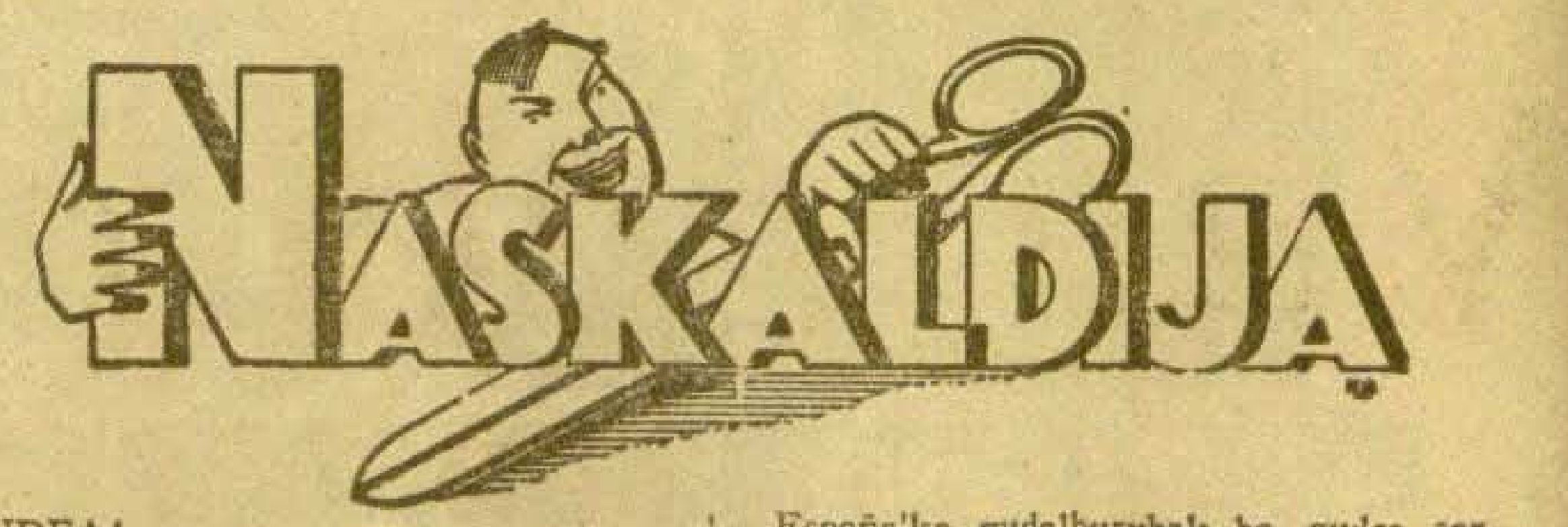

¡GUDEA!...

Gudea txaŕa be txaŕa da. Gudea asmau ixan ebanak, gixonak asmau al leiken gauzarik txaŕena eban: gixa-erailketea, sendi apuŕtzea, gosia ta gudeak beragan dauzan berein zoritxaŕ.

卐 卐 卐

¿Nok asmau ete eban gudea? ¿Zetarako asmau ixan ete-eban?

Nok asmau ixan eban ez dakigu. Zoritxaŕ gustijen ituŕbegi ixateko asmau ebala, bai. Gudeak iñorentzako be ez dakaŕ onik. Txaŕa baŕiz, gusti gustijontzat, baŕa asmau ixan ebanarentzat be.

卐 卐 卐

Gudea txaŕetan be txaŕa da. Beraz, gudea asmau biaŕik ezeguan.

Egija da. Gixon bakotxa gudari bat garala, egi egija da. Gixaki bakotxa ixakera bana dogu, ba, eretxi ta asmo bardin ezekuak gara gustijok. Eta bardingetasun auxe da gudea sortuteko ixaten diran zijuetatik bat.

卐 卐 卐

Gixonen eretxi ta asmoen bardin ez au atonduteko-ta, baña, lagijak idazten dira. Asmo onez egiten diran lagijak, ba'iz, gixarteko auzijak zuzendu ta artezututeko zuzendaririk onenak ixaten dira. Ondoen onik ixango ba-dabe, baña, asmo onez egiñak ixan biaŕ dabe lagijak be. Gixarte osuari begira egiñak, zuzutsaren antzikuŕ ixango diranak.

卐 卐 卐

Lagijak, lagi gixarte auzija ondoen atondutekuak, Goiko Jauna'ren amaŕ aginduak, gixarteko auzija atondu ta gixadija zoruntsu egiteko be gai dirala dakusgu, ba.

卐 卐 卐

"Ez dogu iñor erail biaŕ", esaten dausku boskaŕen agindubak. Beraz, "iñor ez erailteko" diñoskun agindu onek, gudea egitea be gebendu egiten dausku, baŕa urko laguna goŕotatutia be.

Geidiaren kaltezko diran esamesak be, boskaŕen agindu oŕetan, osuan gebenduten dira. Itz baten esateko, gudarako dagozan bide gustijak aŕtzen dauz agindu onek, eta gustijak batera gebendu be.

卐 卐 卐

"Zeuria ez dan ezertxu be ez dozu ostu biaŕ", diñosku saspigaŕen agindubak.

Agindu au ondo betatuko ba'gendu, gudarik ez geuke ixango, gudea ta lapuŕetea bata-bestiaren zatijak diralako.

卐 卐 卐

Eŕijai eurena daben azkatasuna ez kentzia be, saspigaŕen agindubak gebenduten dau. Azke ixateko egiña dan eŕijari indaŕ-bidez azkatasuna kentzia, lapuŕetea da, ba. Beraz, benetako uskuŕtzaliak egin ezin leikena.

Egiŕen ba-dau, obena egiten dau. Eta lapuŕetea-obena, autoŕ entzuliari autoŕtuta be, ostutakua ostu ixan dautsanari atzera biurtu aŕtian, parkatuten ez dana da.

Euzkadi'ri azkatasuna ostu ixan eutsenak, ¡noz ordainduteko ete dabe eurea lapuŕetea?...

卐 卐 卐

Gudea txaŕa da. Gudea egiten dabenak, lagi era gustijak apuŕtuten dauz. Geyen apuŕtuten daben lagija, baña, Josu-Kisto'k Gurutza Deunaz idatzi euskun kistaŕ-ikas bidian daukaguna da.

Katolikua ixan gura dauanak; benetako kistaŕa ta benetako katolikua dala egintzakaz agertu gura dauanak, ezin leike gudarik egin, ez da ezetara be.

Gudea dagijanak, ba, katolikutik nena dala ba-diño be, katolikua ez dala dagijan gudeaz erakusten dau. Edo gitxijenez be, katoliku txaŕa dala. Katoliku txaŕa ixatekotan, baŕiz, bape ez ixatia oba ixango litzakijo.

卐 卐 卐

España'ko gudalburubak be, gudea sortu ixan eben, eta gudea ekaŕi. Ekaŕi ta gudea egin, eta egiten diñardube.

Alan be, eurak, katolikuak dirala diñue. Eta egiten diñarduben gudea, uskuŕtza aldezkua dala, esan.

Egintzak, baña, beste gauzarik diñue. Eta itzak egintzakaz batera ez dabiltzanian, itzaen anotsa egintzak ixilduten dabe, ta guzuŕtituta laga.

卐 卐 卐

Gudea txaŕa da, txaŕetan be txaŕa. Gudea dagijanak, uskuŕtzeari auŕka egiten dautsa, Kistaŕ ikasbidiari izkiluzko esijak jaŕi.

Goiko Jaun'a'rentzako guŕtasunik eza; biraukerija; jayegunak jai-egin barik lagatia; gurasuai ta goŕiko aginŕarijei yaoken lotsea galdutia; gedia goŕotatutia; lixunkerijari atiak edegitia; iñoren ogasun-zale egitia; guzuŕari egiantza emon gura ixatia ta berein oben-bideren ituŕija, gudea da. Beraz, gudea txaŕa da, katolikuaren antzikuŕtzat erakutsi ezin leikena.

◆◆◆

BEGOÑA

IL ELEIZKIZUNAK.—Igezi zan astian, Miren Neskutza'ren eleizan uŕte baŕuan il diran Luŕgiñan Alkartasuneko baskidien il-eleizkizunak izan ziran. Nekazari asko eleizaratu zan. Goian begoz.

GORA BERAK.—Igezi zan ilun Miren Deunaren eleizan gora bera onek izan dira:

Jayoak, 30.
Eskontzak, 16.
Ildakuak, 10.

EUZKEL-IZENAK.—Eleiza onetan ingurutzatu diranak.

Ikerne izena ezaŕi diote, Zabala'taŕ Kepa eta Badiola'taŕ Bingene alabatxo jayo beŕiari.

—Miren Koldobike, Gardoki'taŕ Justa eta Jauregi'taŕ Benite'ren alabeari.

Irkuz Kezara, Robles Arangiz'taŕ Imanol (alduna) eta Bernaola'taŕ Koldobike'ren alabeari.

Zorionak euzko guraso zintzoeri.

ESKONTZAK.—Eleiza onetan uztaŕtu dira elantxobetaŕ Jururia'taŕ Kepa, eta Landeta'taŕ Miren.

Zorionak, eta luzaroko izan gaiteztela alkaŕekin.

ELEIZAKUAK.—Aŕtuta arkitzenda, apaizgai Ibarguren'taŕ Eŕoman eta gauŕ bertan eraman dute San Sebastian ebakietxe klinikara osakuntza bat egitera. Poztuko giñaki ebaiketa ortatik ongi aterako balitz, eta gustiz laisteŕ sendatuta ikusi nai genduke ixaidean.

GAXOEN JAUN ARTZIA.—Auzune onetan, azita daunde gaxoeri Gure Jauna eramaten paskuakukin betetzeko.

GUDA ATZEKO GUDARI SAILDIAK.—Deitzen Zaiote 18'tik 45 bitaŕteko abeŕtzalien, arin emanr deitela Batzoki'an beren izen abizenak Guda atzeko gudari saldian arkitu deitezen.—AIXERIXA.

◆◆◆

IZTEGI TXIKIA

Euzkeraz irakurtean oituta eztagozan euzkeldunak itz asko ez ezaunak aurkituko ditue, noski. Eta orain iztegirik zuzentzea gaitza dan ezkero, irakurleok IZTEGI TXIKI au bitaŕte dala beaŕ izango dabezan azalpenak izango ditue.

Azalpenok astean bein, oŕetarako izentauriko egun baten, egingo doguz.

Beraz, ba, itzen baten ikurpenik edo esangurarik yakin nai ba-dozu, izpaŕingi txatal auxe bete, ebagi ta itxi bako idazkazal edo sobre baten, zentimo biko ikuŕatz edo sello bategaz zuzenbide aonetara bidaldu egizu:

EGUNA
Correo, 17, 2.°
BILBAO

Itz ez ezauna	AGERTU DAN			
	Zenbakia	ingoskia	rendea	roa

Bidaltzalien izena ....

Eŕia ....

ATZERRIKO IZPARRAK

Van Zeeland'en garaitzeak biziro mindu ditu alemaniaŕak

Degrelle'k katolikoen aurka argi - argi jokatu biar dabela diñoe alemaniar izpaŕingirik geienak.-Paxisten eŕietan ezik beste guztietan pozez eta itxaropenez artu da Van Zeeland'en garaitzea.-Gandhi'ren asmo bat begi txaŕez artu dabe ingelesak.-Alemania'ko lantegietan ezbeaŕak geitu.-Izpar geiago.

ALEMANDAŔ IZPAŔINGIAK ETA VAN ZEELAND'EN GARAIPENA

Paris.—Nazitaŕ Gobernua'ren ardurapean dagozan alemandaŕ izpaŕingien aburuz, Van Zeeland'ek Bruselas'en lortu daben garaipena, katolikoen garaipen da.

Hitler'en esanpeko "Voelkischer Beobachter" izpaŕingiak "kardenalak irabazi dau" diño ta beste izpaŕingiak, be, iŕiz itz oŕeitxek beresaten dabez.

Alemandaŕ izpaŕingi oŕek, orain lengo auteskundeetatik gaiñera Van Zeeland'ek euki dabezan autarkiak, orduan utsik emondako autarki edo botoak dirala diño. Lenagoko auteskundeetan utsik botoak emon ebezanak, orain Van Zeeland'eri emon dautsez. Malinas'ko kardenal arzobispo ta Belgica'ko gotzain buru danak Van Zeeland'en alde urten dau ta.

Alemandaŕ izpaŕingi oŕek diñonez, Degrelle'k zirt-edo zart egin beaŕa dau orain: katoliko Eleiza agintariak beroŕen aurka jardutea ezer egiteka jasan dau edo katolikuon aurka argi ta garbi ekin beaŕak jo dau.

Alemania'ko beste izpaŕingi batek auxe diño: "Goŕien bilduŕ-ikaratan" izenpurupean Degrelle'ren aldekoei, botorik emoten ez eutsela laketu ta iñundiko baŕabaskeriak egin eutsezela diñotse irakuŕleei.

Reichbank'ko lendakari ta Ekonomi-Zaingo'ko arduradun dan Schacht jauna atzo Bruselas'eratu zan eta barikuan Van Zeeland'ekin jardunaldia izango dau; baita Erbeste arazo arduradun Spaak jauna'kin, be.

Europa Ego-sorkaldean egoki izan yakozan ekonomi ta diru jokabideakin, salerosketa-eskintza ta Europa Sartaldeko Lateŕia'k egin ezin daikezan edo egin nai ez dabezan ordain eskintzakin Belgika, be, Alemania'ren esanetara apuŕbat markutu arazotea nai izango dau Schacht jaunak.

REXISTEN EZ BIAŔA DALA-TA

Roma.—Orañaŕte rexisten alde agertu izan diran izpaŕingiak Degrelle'ren ez biaŕatzaz jarduten dabe.

"Il Popolo" diño: "Katoliko talde baten eta giza galduen batzak indaŕez ostu dau belgikaŕ garaitzea."

POLONIAŔ IZPAŔINGIAK

Varsovia.—Poloniaŕ izpaŕingi guztiak belgikaŕ auteskundietzaz jarduten dira.

Van Zeeland'en garaitzeari buruz idazlan lorausuak idazten ditue.

VAN ZEELAND'EN AGIRIA

Bruselas.—Auteskundea amaitu ondoren Van Zeeland'ek egin ebazan agerpenetan argiro erakusten dau eŕiak autarki bidez emon dautson oniritxiak lengo bidetik jaŕaitzeko agindua emon dautsola. Origaitik len baño be biziago ekingo dautsa bide oŕeri.

GHANDI'REN ASMO BAT

Londres.—Inditaŕen eta ingelesen arteko eztabaidetan erabagiko daben epaikaritza bat osotuteko Ghandi'k egin daben eskaria ez da ontzat artu eŕi onetan.

Lord Zeeland, India'ko arazuen arduradunak parlamentuan esan dabenetik, ingelesen Gobernua bidia zabalduko dautse egin leikezan eztabaida guztiei, oŕetarako kongresuko gizonak euren jokabidea aldatzen ba'dabe.

Inglateŕa'k, esan dau lord Zeeland'ek, ez dau jardunaldirik egin nai kongresuko alderdiak asaŕietzaz jarduten jaŕaitzen daben bitartean.

"Times" izpaŕingiak be ezintzat uste eta etsi dau Ghandi'ren eskabidea.

LENINGRADO'KO ETXEGINTZAK

Leningrado.—Leningrado'ko Udaleko eralguntzak 1937'gn. 500 miloi rublotik gora izan dira. Etxe aundiak egingo dabez; e[illegible]o'ein artean Leningrado-etxea urteoro [illegible]kusketak egiteko jauregi berezia dago; uriko alderdietan etxedi baŕiak egingo dabez. Tximistindaŕez dabiltzan bultzi baŕiak, belbilak ta abar izango dira Leningrado'n; beste 40 ikastola baŕi, gaixoetxe ta amatasun etxeak egingo dabez. 5.000.000 rublo ikastola ta gogo-lantze etxe-gintzan eralgingo dabez.

EZBEAŔAK GEITU

Be[illegible] Zenbaketak darakuskuenez Aleman[illegible]oletan eta lanetan 1936'gn. baiño e[illegible] 30 ezbeaŕ geiago izan dira aurten orañartean.

RUSIA'KO EZTABAIDAK

Londres.—Riga'tik arturiko izpaŕak diñoenez gudarosteak menperatuta laga dabe GPU batza.

Jegeroff, eŕusitaŕ gudarosteko mariskala, GPU'ren azterketak egiteko izentau dabe, Kremlin'en egin dan sei orduko batzaŕ ixil baten ondoren.

Bere ordezkariak onetxek izango dira: Wyschinski kenerala eta orain GPU'ko buru dan Jeshaft.

Lasteŕ aldaketa batzuk egingo ete diran ustea dago.

ARMA UGARI

Stambul.—Eŕi onetatik diñoenez sei ontzik Dardanelos itxas-estua igaro dabe armaz beteta.

◆ ◆ ◆

Belgika'ko auteskunde ondoren

Degrelle bere burua zuritzen

Bruselas.—"Rex'ik ez da il" esan eben arañegun Leon Degrelle belgikaŕ paxistakumeak.

"Le Pays Red" bere izpaŕingian sail bateko atzoko auteskundeetan aldiko beerakada bat baiño bere alderdiak ez ebala izan idatzi dau Degrelle'k.

Igandeko auteskundeetan ostikadea aŕ[illegible] dabenik ez diñoe Degrelle'ren jaŕa[illegible]leok, ondoeztxo bat izan dabela baiño. Adolf Hitler'ek, be, Agintari Buru egin zan orduko, auteskundeetan kokoteko batzuk aŕtu ebazan; batez, be, 1933'gn. Zemendiko botaziñoetan bi miloi autaŕki inguru galdu ebazan. Iru ilabeten buruan baiña Alemania'ko kanziler zan Hitler.

Beroŕek aŕtu daben ostikadea atondu ta zuritu naiz, katolikoen liberalen eta komunisten erasoai bere alderdiak egoki eutsi eutsola ta bere jaŕaitzaileak Belgika'ko eŕikela-zuzendari izan diran okin jatoŕ buŕukatu zirala diño Degrelle'k. Azken-orduan Van Roey kardenala aurka asteaŕen galdu dabela dirausku Degrelle'k. Kardenal oŕen karta edo idazkiak eun mila autaŕki edo boto kendu eutsozala aitzen emon dau Degrelle oŕek.

Beroŕen areriuak banatu-banatu eginda dagozala ta rexistaŕen bilduŕak alkaŕtzen dabezala" azaldu dau. "Alkaŕtze oŕi eusteko elburu bardiñik ez dauke". Beroŕen jaŕaitzaileak baiña alkaŕ-alkaŕtuta ta menpe-menpeko ta esaneko dira ta kardenalaren idazkiaren ondorenak jasan beaŕa izan dabe ta auteskunde ostean, auŕetik baizen batuta dagoz.

Azkenean baiña Rextaŕak euron ikuŕitza jaso egingo dabe ta "Rex nagusi izango da" Degrelle'k dirauskunez.

Ostera bere burua ageŕtu orduko ta igandeko akatsa bere-orduko gitxienez iru urte igaziko dirala uste dabe Degrelle'ren areriuak; oraingo belgikaŕ Aldundiak luzaro iraungo dau, oraintsu emon daben lege batek sailetako auteskundeak kendu egiten dauz-ta.

Igandez nagusi atara zan Van Zeeland'eri begira dagoz belgikaŕak eta Van Zeeland igandeko garaipen oŕek goratu ta indaŕtu egin dau. Oñaŕi Legedia aldatzeko asmoa daukala Van Zeeland jaunak esan daroe. Stalin'ek Trotsky Rusia'tik jauŕti ta luŕak taldearendu ebazanez, Van Zeeland'ek, be, Degrelle azpiratu ostean, on deritxazan rexistaŕen asmo batzuk, be, bete egingo dauz.

1934'gnez. Prantzia'n Gaston Doumergue'k ezer loŕtzeka egin nai izan ebanez. Van Zeeland'ek, be, legegintza-aginpidearen lepotik Gobernua'ren aginpidea indaŕtu ta geitu nai dau.

Van Zeeland, asmuok egi biuŕtzen asi ba-daike, Gobernua auŕka asiko yako, gizartekeri zaleak eta komunistak asmo oŕein auŕka azkenaraŕte jokatzeko geŕtu dagoz-ta, asmo oŕeik paxista-tajua dauke-ta.

"EGUNA" EUZKEL EGUNKARI ABERTZALEA, GIZARTE ZUZENTZA ALDEZLEA IZANGO DA; LANGILE ESKUBIDE ALDEZLEA ZUZENTZA BIDEZ. LANGILE ABERTZALE OŔEK ¿EZ OTE DIGUZU ZURE LAGUNTZA EMANGO?

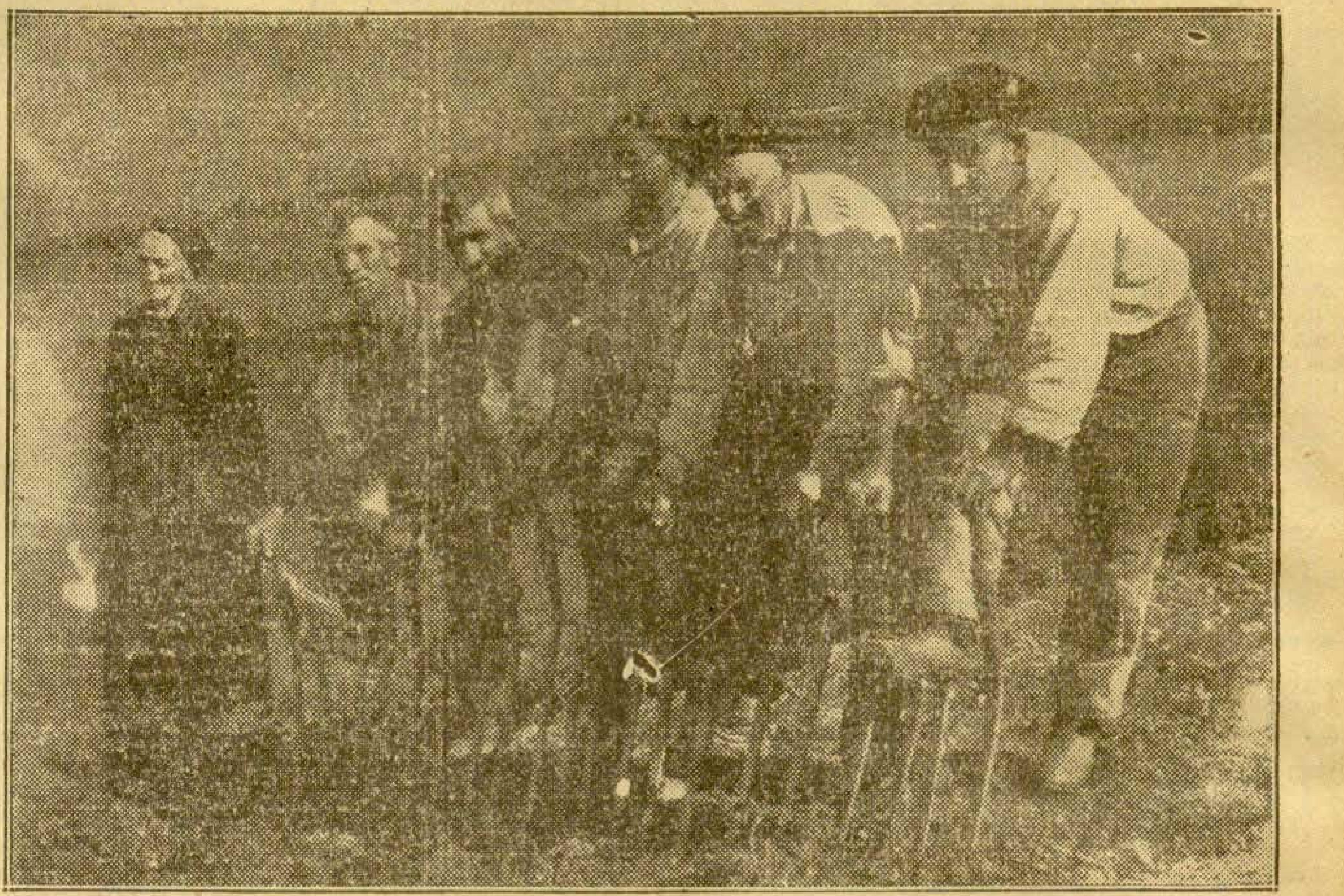

Gure baseŕitaŕen lan bidiak. Beŕiz'ko andikona auzuneko lugiñak ditugu onakuok.

◆ ◆ ◆

FRANTZIA'REN AUTUAK

Ezkeŕerago ala lengo bidetik?

Sozialisten batzaŕaren auŕeko zer-esanak

FRANTZIA'KO LANGILEAK ARTEGA

Paris.—Ila onen 18'gn. sozialista alderdiak izango deuan batzaŕa goraberaaundikoa dala diñoe. Frantze'ren politika jokaera ezkeŕtaŕago izan ala ez orduntxe erabakiko baita. Komunista eta sozialista goŕien aldera, ala Blum eta Frente Popular'en jokabide gezurantz izango ete dan erabakia.

Joera bi oŕeik zurika eta erabagi beaŕa izango dabe berez batzaŕean. Joera bat, komunistekin alkaŕtutea da, eta marxistaŕ zeatzago bezela jokatu, Blum'ek egin dauan baño estuago ta gaziago. Beste aldrea, ostera, orañaŕte lez Gobernu-aginpidetza izatearen aldeko da, eta radical sozialista gazaen iritziz, estadu legedi nagusia baŕiztau eta atondu.

Aspaldi diardue komunista eta sozialista alderdiak bat egin nairik, lan eta lan; baña, besterik ezean, jokabide bardiñez jardutea iritxi nai dabe. Batasun ori nayen dabenak, komunistak dituzu, jakiña ba; baña sozialista geyenak, eta euren aŕtean Leon Blum, komunisten bilduŕ dira, onen sustaŕ eta izakera, aldazale edo eŕeboluziño aldekoa dala-ta.

Batzuen iritziz, marxista alderdi bakaŕean gizaŕtekeriozaleak batu ezkero, komunista baŕuan arturik, sozialistak indaŕ guztia izango leukie. Beste asko, osterantzeko usteak ditue, eta onein aburuz, komunistak gazi - gazi jokatuko leukie eta euron esanetara jokatuaz, gazakeritsuak, moderado diralakoak alde egingo leuskioe, asaŕez eta iguñez.

Dana dala, Marsella'ko sozialista Batzaŕa'k buruauste ugari soŕtuko dautsaz Blum'eri, eta sozialismoaren auŕenetariko dala berbera lagunei siñisterazten lan eta loŕik naikoa izango dau.

Oŕez ganera, radical sozialista eta sozialista gazaen laguntzea ez galtzeko, alegin egin beaŕko dau. Alderdiaren erabiltzaleak oi dituan zeregiñak garaitu beaŕko ditu.

Geyenen ustez, Batzaŕ oŕetan buru eta zuzendari izango da Blum, eta Front Populaire'ren alkaŕtasunean iraun aziko dau sozialista alderdia. Alabaña goŕi ta gaziak ezituterik ez dau loŕtuko, euren asmoak ala amesak diŕala-ta, alderditik alde eta komunistekana jo beaŕa izango dabelako.

Azken astietan, Paris baŕutiko sozialista guziak urduri eta joan-etoŕi ugari erabili ditue langile aŕtean.

Paris'ko langileak artegatsu eta egoneziñez dabiltz. Iru margoko ikuŕiñetan, bakoitzak bere ikuz bereziak azalduten ditue. Paris'ko Erakusketako saŕera-ate aundietan, ikuŕiñak, igitai eta gabi, komunistena; Front Populaire'ko iru azkon edo fletxak, eta Eŕepublika'ren "gorro frigio" dalakoak agiri izan dira.

España'zko mugan, Beziers'en, orain iru gau jazotakoak, Frantze'n darabilen laŕitasun eta loka-aldia agertzen dausku.

Sozialistak itzaldi bat izan dabe. Bada "komunista aurkako" alderdi eŕikoia, Jacques Doriot buru dala. Itzaldi oŕetan, talde oyetako batek naspil izugaŕia soŕtu eban, eta iru lagun zauriturik geldi ziran, txaŕto ez baña.

Nastezale bi atxilotu zituen, eta pistolak ebezan aldean. Itzaldi lekuan, pistola, aizto eta tresna ugari aurki ebezan polizi-gizon taldeak, naspila baretuteko eldu zanean.

◆ ◆ ◆

Ondorenari begiratu deiogun ene nekazari, ta Jauŕlari

¡Zori gaiztoko guda madarikatua miña bidaŕ! Lenago, Gipuzko aldetik ziran baseŕitaŕak iges egiñak, "pasista", ankeŕon biduŕ ziralako edo... beren baseŕi txuri ta abere asko beŕeri utzita negaŕgaŕizko zorian.

Orain Bizkai'ko luŕgiñari ere eldu zaiote une itunau; nekazari zintzoan lasai bizi izaten ez diote uzten. Batetik doistaŕ italitaŕ egazkiñak diralarik beren "bonba" bidez bizileko gabe asko utzi dituzte, ¡tamalgaŕia! beren etxiak luŕ jota ostaturik gabe, etxe jiran daukazan solo ta zelai edeŕak il da, aberiak maŕuaz goziak, inguruak gustiz ixilik, guda otsa nabaiturik, negaŕa besterik ez nekazari sendietan... nolakan bizi beaŕ degu beren itauna alkaŕi begira... aberiak saldu edo egin beaŕ... bei, ardi, egazti ta abaŕ... erantzuna gustiz ituna.

Gudeak berakin dituanak dira gauza negaŕgaŕizko onek. Baña tamalgaŕienada, entzuten diran gauzak. Bizkaia'n, baseŕi asko dira guda oñetik uŕeri aŕkitzen diranak, eta areriuaren biduŕ ez diranak igesi datozanak, lotzagaiztoko batzuegaitik (itz gutxi uleŕtzale onari) eta biduŕ onegaitik ardi ta egazti saltzera jaŕi diranak.

Tamala dala diot, baseŕitaŕak bide ori aŕtzia. Konturatu beaŕdu kalte aundiak ondorenerako dakazala bide oŕek. Sendi baten egastia ardi ta aŕkumia jan aldi gutxitan bukatzen dira, eta bide oŕeri indaŕa, ematen ba zaio zu ere anai nekazari gose bidian zera... kalte aundiak dakaŕkizuzu gure buruen gain.

Ni ez naiz luŕgiña, eta ezin zuri "ejenplorik" eman baña badakigu beiak txala izaten duana, gero esnea, ardiak berdin arkuma, gero gasta, egaztiak, aŕautza ta abaŕ, eta urtetan gañera, mota ortako aberiak sendietan jaten asten bagera iru ilabetian Bizkai guztiak daukazen aberiak janak izanguginukez, eta gero urtetako gosia.

¡Nekazari! ¡Bota bilduŕok alde bateracultzi 'zeure basaŕia ta aberieri eta jakin zazu lotsagaldukuon biartxaŕ oŕek luŕtxaŕak bezela eta jakin da beriela gure jaurlari Euzkadi'ko Gobernuak ondo ondotik mostu diuala, eta beŕiro oŕelakorik jazotzen bada eŕudunok zigoŕtuak izango dira!

¡Nekazari! ¡Euki zure itxaropena Euzko-Jaurlaritzakin, eta jaŕai soluak lantzen!

AIXERIXA

◆ ◆ ◆

Euzko Ikasle Batza

DEYA

Amazortzi urtetik gorako bazkidiai. Euzkadi'ko Jaurlaritza'ren gudaritza-deyetan saŕtuak ez diranai, ots egiten dautsegu, gauŕ, eguaztena, aŕatsaldeko zazpi ta erdietan izango dogun batzaŕera eldu daitezan.

Geure etxean izango da bilera, Ibañez de Bilbao, 13'gn.

Arazuak gaŕantzitsuak bai-dira, zintzo eta orduarako elduko dirala guztiak uste dogu.

Batzoŕde artezkaria.

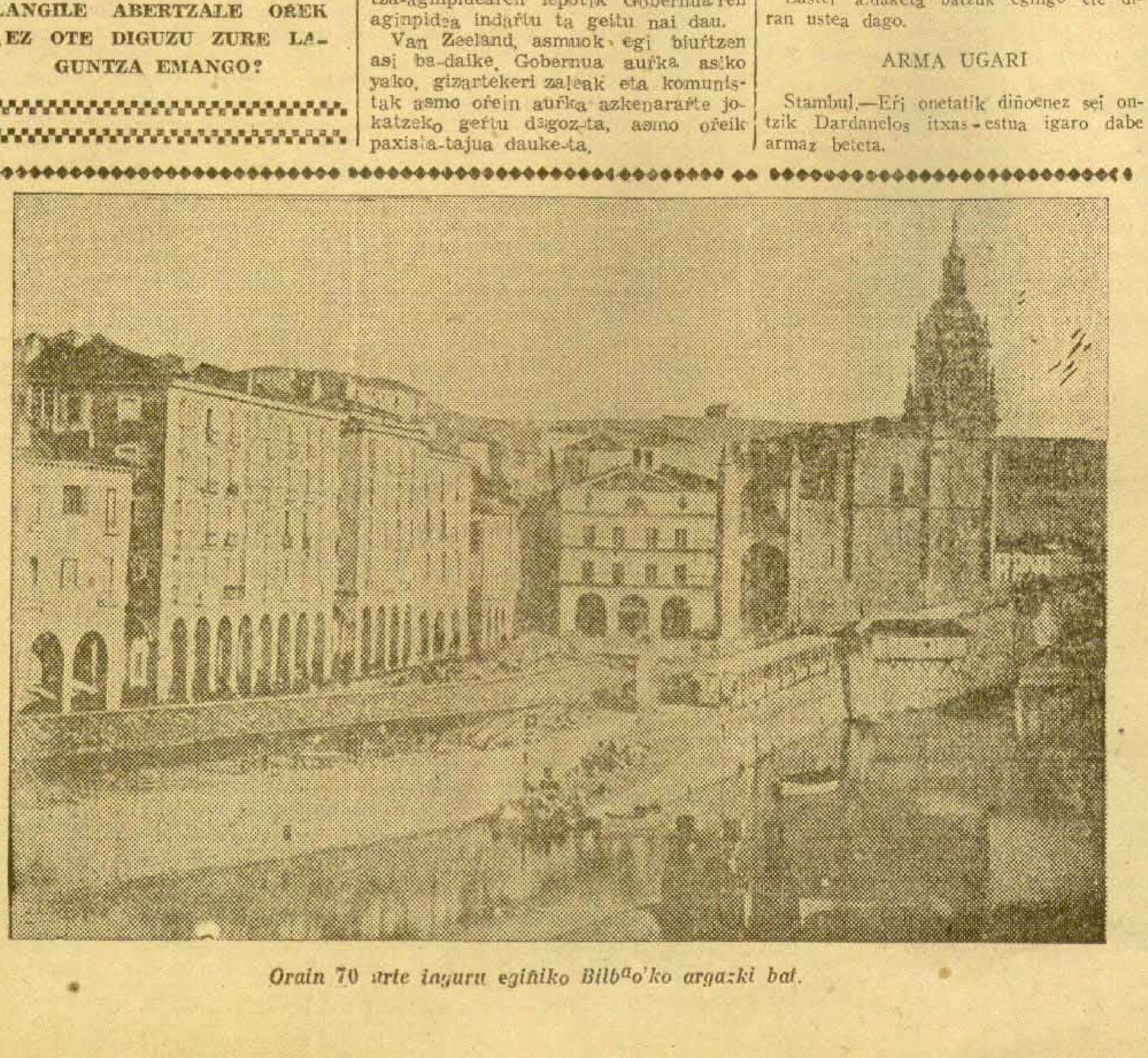

Orain 70 urte inguru egiñiko Bilbao'ko argazki bat.

Atzoko eguna euzko zaingoetan

Burukidien batzaŕa, Lendakaritza'n. - Biar, orioa bananduko da. - Kontrol agiriak. Bilbao'ko ibayan lapak biltzea galerazi. Abelgoŕiak zainduteko erabakiak.

Lendakaritza

EUZKO-GOBERNUAREN BATZAŔA

Basaldua'taŕ Kepa idazkari bereziagana, oi bezela, atzo joan giñanean, Zaingo'ko beŕi eskatu genion eta auxe eran'tzun zigun berak:

—Amaiketan asi du Gobernuak Batzaŕa. Bazkal-ondoren batzartu dira beŕiro gobernukideak eta iluntzera arte jardungo dute.

—Batzaŕ berezia al dute?—galdetu zion izpaŕkari batek.

—Ez. Ziuŕ asko biarko ordez batzartuko ziran gauŕ eta biaŕ jai-egun danez naiz eta lan-egun, iñon jaialdi izango balute ere, auŕeratu dute batzaŕa, ezpai gabe.

UŔUTIDATZI - AGUŔAK

Uŕutidatzi-aguŕak jasotzen jaŕaitzen degu—gaiñearatu zigun Basaldu'a jaunak. Egunotan jasotakoetako aipagaŕiena auxe da:

"Sozialista Alderdi Batua eta Aragon komunista Alderdiko guda-batzaŕak. Euzkadi'ko Gobernu ori aguŕik sendoena bialtzen diote eta españaŕ eŕiak askatasun-aldez diarduten gudaketan zuen eŕiai laguntzea eskeintzen dizute. Aragon'eko guda-oiña bene-benetako ekiñeko guda-oin biurtuaz, mueta guztietako areŕioa zapaltzeko. Gora, gora Euzkadi! Visca, visca Catalunya! Gora Erkai azkazalea! Gora asaldarien aurka batuta jaiki diran españaŕ eŕiak!

LAN-AGIRIAREKIKO OAŔA

Politiku-batza eta langile-batzetako bazkide izatea, legea-lege, galerazota daukaten eŕilanetakoak, euren burukide agintariaren agiria eskuratu bearko dute, Zaintza'ko Zuzendaritza Nagusi onen menpe lan egiten duten egi-agiria.

Bakaŕekoak, abogaduak esate baterako, dendariak, osakigileak, osalariak, t. a., euren taldeko lan-agiria eskuratu bearko dute. Talde oŕek, agiria beaŕ duanak alnik badagian egiztatuko du.

Saleroslеak, gintzalariak eta antzekoak, euren gaiñeko taldeak emandako agiria erakutsi bearko dute. Talde oŕek, benetan saleroste-arazoetan jardutzen duan egiztatu bearko du.

Osasun Zaingoa

EŔIKO OSASUN-ALDEZ

Zuzendaritza Nagusi onek, eŕiko osasun-aldez, oaŕ batzuk edatu zituan, garaiz edatu ere, non eta zelako tifus-sukaŕ gaitzak jota dauden, Abra-aldean geinbat, eta Portugalete, Santurtze, Sestao, Barakaldo, Getxo, Lexona ta Erandio'n batez ere. Gaitza azteŕtu ondoren, gaixotu diranak, lapak, txirlak eta muskiluak jan dituztelako gaixotu dirala jakin da.

Eŕiko osasunaren arduraz eta ez-jakiñean gaitzak joteko eran jokatu ez dagian, Gintzat ta Itxasgo'ko Zuzendaritza Nagusiaren oniritziz, auxe erabaki det:

Lenengo atala. Gaurtandik, kanpoko kaian, Portugalete, Santurtze, Sestao, Barakaldo, Getxo, Lexona ta Erandio'n, lapak, txirlak eta muskiluak batu ta saltzea galerazota dago.

Bigaŕen atala. Erabaki ori austen dutenak arlo oietarako izentatuta dagon zigoŕa izango dute.

Bilbao'n, 1.937'ko joŕaila'ko 13'gez.

Osasun-Zaingo'ko zuzendari nagusi, Cordero'taŕ Mario.

Salerosketa ta Orniketa

UŔENGO ORIO-EŔAZIOA

Aldasoro jauna Gobernua'ren batzarean zan atzo. Atxa idazkari nagusiak izpaŕik ez zuala esan zigun.

Lasa jauna kanpoan zala-ta, bere ordez Lile idazkari bereziak eman zigun zerbait beŕi; ostegunez, 24 zenbakia bide, orio-eŕazioa banatuko zala adierazi zigun. Eŕietako Udalak ilaren 19'gnez. jaso dezazteke baimenak.

Gomez Beltran'ek ere ez zigun atzo beŕirik eman. Akeitdari, Jatetxelari ta Antzeko Batza'k 750 lauŕleko bialdu zizkiotela Gizarte-Laguntza Zaingo'rako, orixe bakaŕ-bakaŕik jakin-erazo zigun Orniketako zuzendari nagusi Beltran jaunak.

Nekazaritza

BASETXETATIK ABELGOŔIAK ATERATZEA

Guda-leku diran eŕietatik abelgoŕiak aŕera eta leku egoki ta beaŕ diran bezelakoetara ekartzen jaŕaitzen dute.

Zaingo'ko langileak buru ta biotz ekin diote lanari. Lan ontan Gipuzkoa'ko Nekazarien idazkari Mirua jauna dute langile aspertezin lagun eta Olaizola ta Belaskoaga.

EŔIARENTZAT

Alpeŕik dei egin ez dagiten eta asti-galtzerik izan ez dedin, noiz edo noiz izan ezik, eŕitaŕak zenbaki auetakodun uŕuizkiñetara dei-egin beaŕ dutela jakin-erazotzen da:

Danetara Lanak: 13.566 eta 13.818.
Nekazaritza-Landola: 13.678.
Arduraтegi Nagusia: 16.212.

ABERE-GAITZAREKIKO LEGEA

Bilbao'ko eŕi-baŕutian, Casilla ta Hospital-aldean 9 zenbakidun basetxean, Eskurtzeko ondoan, txaŕikiak gaitzak jota daudela jakin-erazotzen degu agintaritza bidez. Basetxe ortan Uribe'ren alarguna zibi da. Leku ortantxe bertan eta Añabeitia'taŕ Bingen'enean eta Arana-ondoan, Baŕenetxea'taŕ Benita'renean ere txaŕiak gaitzak jota daudela adierazotzen degu.

◆ ◆ ◆

Alastra eta Madarieta'taŕ Nemesi

(G. B.)

Natxitua'ko Miren Deunaren eŕtxadonean, igaz-ako egunez, ilaren 8'gn. Alastra eta Madarieta'taŕ Nemesi gudariaren arimearen-alde eleiz - iletak egin ziran eta Nemesi zanaren lagun eta abeŕkide asko izan ziran eleizkizun oŕetan.

Atutxa'taŕ Kepa abadeak zuzenduta, Perosi'ren "Requiem" mezea abestu eben Ea'ko Batzokiko kantoreak eta txaŕ-oreskiña edo organua Ea'ko Uri-Buru-Batzaŕeko lendakari, Libano'taŕ Gabirel'ek jo eban.

Nemesi bere eginbeaŕa betetan il zan.

Gurasoak eurak irakatsi eutsen abeŕtzale izatea zer zan; aspaldi zan abeŕtzale. Guda zitalau gure areŕio basetiak asi ebenean, Nemesi gogozko gudari egin zan.

Abeŕtzaletasunagaz bero-bero, azkenez aguŕtu gurasoak eta baseŕi baketsua laga-ta, gudara zuzendu zan. Gure antxiñako asabak, be, olantxe jokatzen eben Euzko-luŕaŕen alde.

Nemesi'k bere tokia Euzkadi'ko Itxas-gudontzietan izan eban; "Nabaŕa" gudontzian buŕukatu zan, oŕexe bialdu eben agintariak eta.

Nemesi'k eta lagunak, "Nabaŕa" itxasontzikoak izan eben buŕukearen baŕi batzuk, ona emen.

Iru orduan jardun eben buŕukan "Canarias" ta "Nabaŕa,,'k, 350 suaga inguru jauŕti eutsozan "Canarias"-ek "Nabaŕa,,'ri.

Sutu zan "Nabaŕa"; alde guztietatik gaŕa asi yakon. Ba-zan an gaŕa. Suaga edo granada batek geŕian jo eban eta ura sartzen yakon; nekez ebilan. Kubertaragiño eltzen yakon ura.

"Nabaŕa,,'k baiña ezin etsi ta "Canarias,,'ek, be, jaurti ta jaurti jaŕaitzen eban. Nabaŕa'ren suagak "Canarias" bera,, be, jo eban.

Txanel bat itxasoratu ta txanelean "Donosti" "bura" ura-usteko ontzi eske juan ziran. "Donostia"'n geratu ba-ziran euren buruak gaizkatu edo salbauko ebezan, baiño ori ez zan euren asmoa.

"Nabaŕa,,'ra biuŕtu ziran ontzi bikin eta ontziokin ura usten ekin eutsen.

"Donostia" itxasontzikoak txanelean "Nabaŕa,,ra uazanok ikusi ebezan, biotz-beroz onantxe aguŕtu ebezan: "Aguŕ mutilak, ¡Gora Euzkadi Azkatuta!"—esan eutsen "Donostia,,'koak. "¡Gora!" oŕua egin eben txanelakoak gogotsu.

Bingoan "Nabaŕa,,'ra eldu ziran eta bakoitxak bere zereginari eldu eutson. Oŕeitxen aŕteko zan Nemesi, be. Eataŕa genduan "Gipuzkoa" itxasontziko Landa'taŕ Kauldi, be.

"Nabaŕa" ontzikoen kemena - bide, "Donostia" gaizkatu zan eta "Canarias,,'eri paxistontzat izkiluak eroyazan "Yoorbrook" ontzia kendu eutsen.

"Nabaŕa,,'ren buŕukea guda onetako buŕukarik bizienetariko, zailenetariko, gogoŕenetariko ta kemen - agertzerik jatoŕenetariko dogu. Kañoi biko ontzia "Canarias" zakaŕaren auŕka; 50 gizondun ontzia, seireunetik gora daukezan ontziaren auŕka.

Zatituta ta zulotuta urazpiratzen asi zan. Urperatu-aŕte "Nabaŕa,,'ko gudariak zutunik kañoien ondoan, areŕioakin buŕukan, erdi-bilotsik, odoletan egon ziran eta olantxe il ziran geienak; guda zakaŕ ta odoltsu onetako jazokun aipagaŕi ta gogaingaŕienetariko dogu "Nabaŕa,,'noi.

Olantxe il zan Alastra eta Madarieta'taŕ Nemesi; Goian bego ta bere gogo edo arima-alde, otoi bat, aŕen, irakuŕle.

EAZALE.

◆ ◆ ◆

EDEN'EN ITZALDI BAT

Londres.—Eden jaunak itzaldi bat egin eban atzo España'ko gudeatzaz.

Ez sartzeko politikeari jaŕaitzearen onurea agertu eban eta ez sartzeko erabagiak apurtu eta ezetsiak izan dira zigurtau eban.

◆ ◆ ◆

Kalamu eder, guda dozu?

Aldendi batetik Bizkai aberatza, Gipuzko amesgaŕia beste ingurutik, bien ordian Max mendi. Edeŕa, zoragaŕia, aberatsa euzko-semien mendi au.

Uda gueneko aŕatsald gogoan-gaŕia. Nere basetxe kutuna itxi solo aŕtean ta Max autu neban aŕatsalde aŕtako nere ibiltoki. Eguzkiak egin eban eguneko galdu beroenez, giro giroko geunkan denbora. Zubi biribila igaro, ta emon geuntsan eŕekaldetik goraiko bide aldepari. Gora ta gora, ta bikaintasuna dager mendi edeŕ onek inguru danetik. Ardi ongaŕiz goxoturiko bedaŕ zei orlegiz estalita bidexka inguru gustiak, apainduago baŕiz mendi lau ta atsegingaŕiak. Mendi gibel ta gain ertzetan zeñen aristi aberatzak, zeñen pagadi edeŕak, ta ituri gardenak, or-emenka mendi danaren otzgaŕi.

Tontoŕera elduta muñoak or muñoak an Euzkadi'ko tontoŕ edeŕak begiz nituan lasteŕ jo. Aralar agiri zan Napaŕoan gorengo ta onen inguruan beste goi edeŕ-gaŕu asko. Gorbea aŕo, aŕo Araba'n, Bizkaia'ren edeŕez, aita bat seme biren batasun antzo, eŕi anaiak alkaŕtzen. Aŕa oŕ ezkeŕ aldean Gipuzko esku zabala, Aizgoŕi baixen tinko, eŕi azaldarien euzko-dunbada ots aŕtean, Bizkai maitea genduan auŕaldean ta kalamu edeŕa geure babestoki.

Aberatza, aberatza da Bizkaia'n Max mendi bardin bagea. Uda-guenari yagokonez, zugatz oŕiak kirkirka aize bin biŕinaz, uŕe antzo. Begira ezkeŕ eskumara begira inguru danera beruntz nai alboruntz, ¡a, ide salaren edeŕak! Une batzuetan berdexka oraindirik, bestetzuetan elduta origaŕi zai egon gaste lerdenaren saga zoŕotzari. Baña danbada otsak yatorkuzan pakearen il zauri. Nai al dezu irakuŕle edeŕtasunarentzat ezeŕ mingaŕiagorik?

Gogoŕapen bat soŕtu yatan buruan, arantza bat onen ondoren biotz baŕu erdian. Elduko ote dira onera arejo ankeŕak, eta alan balitz, zer izango ete da mendi edeŕ onegaz?

Areŕio ondatzaleak biŕindu naiko dan zuloz, baña euzko-seme zintzoak azkatuko dau maitasunez. Biŕitan ta iruten areio maltzuŕak zapaldu gura izan dan mendi edeŕ Max, baña ez dago auŕerarik; Bizkai'ko edeŕtasunak ez dira baitz eta aren laguntzale ondatzalientzat, bere seme zintzoentzat baño.

Aguŕ Kalamua, aguŕ Max, ¡zeñen edeŕa zaran! Euzko-seme askok ezagutu zaitu. Zure garaitzaz maitero ixuri dabe odola Giputz Bizkai'ko seme zintzoak naro naro bai. Edeŕa ziñan, maitagaŕia zara ta lasteŕ koroi edeŕez aintzatzua...

ITURMENDI.

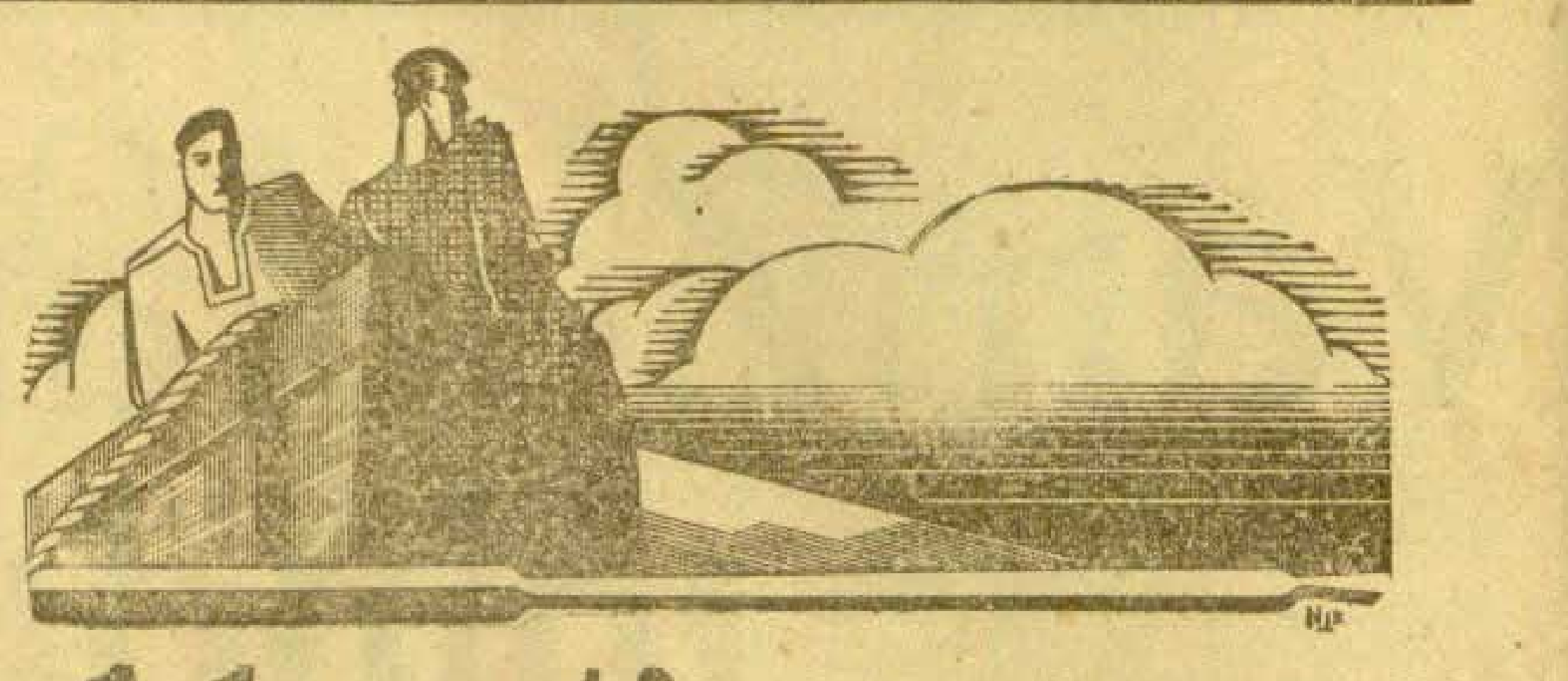

Abesti gozua

Orain egun batzuk "abestiatzaz" luzaro neure adizkide on batekin jardun ondoren, esan neutsan: "Ara egija esan, neu... ase-ase egiten nau ondo abestutako euzkel-abestijak; gogua jaso, adimena argitu ta bijotza samurtu ta sendotu egin oi-daustaz euzkel-abestijak". Gauza bidezkua erantzun eustan, euzkel-abestijak euzko-gogua dardaraz ezartia, baña euzkel-abestija baño gozuagua dan beste bat ezagutzen dot: entzun daruanen ixate osua atsedenez joritüaz, zeruko gentzaz betetan dabena. A, bai, a abesti gozua...

—Ez dautzut ulertzen, jardetsi neutsan.

—Lasteŕ ulertuko daustazu ta iñoz zeuk be entzun dozula esan be. Ez dozu ezagutzen, jaŕai eban, an arako emakume a bere bixijaren udabarrijan lanaren lanaz makurtuta, bekokija tximurtuta, aurpegija kolorgatuta goxetik gabera bere ama gaxua ta neba-aŕeba txikaŕak alikatzeko lanperatuta?

—Bai, ezagutzen dot, erantzun neutsan.

—Eta urliako baseŕijan bixi dan neskatila liraña, inguruetako mutilak bere atzez darovazan neska edeŕa? Onek be bere ama zabarlu baño, tan egin eta bakardadean bixi gurago dau. Ez dautse jaramonik egiten aberastasun ta lixunkeri abots zoragaŕijai.

—Egija da ori be.,

—Eta urlia auzko Miren? Gaxua guzurpian sartu min txaŕak ta bixiteko adore barik dago. Beti garbija, beti senizunduna, beti langiña eta oŕaitiño iñartziz puzturiko bere adizkidiak izen ona kendu dautse. Eta Miren auŕera doya, ez dau inguruan i aitasunik idorotzen, mukerkeria da bere egunoroko ogija, baña Jauna'k bidaldu dautsan atsekabe - ontzija onartu ta baŕu bakerik galdu barik auŕera daŕai.

—Ezagutzen dot, bai, Miren maitagaŕijori. Baña, nora zoaz zeu...? Esaiztazu abestirik gozuena zein dan, jakin nairik nago-ta.

—Eta ez dozuz ezagutzen alegiñak alegin egin eta euren inguruan bixi diranen atsegiñik egitia lortu ezin dabenak? Asmorik onenagaz bazkarija gertau ta aitzakija baño ez; soñekuak garbitu ta mor-moŕa; erabagijen bat artu ezkero, agirikea...

—Baita ori be jazoten da eta oŕetatiko gaxuak zenbat jasan biaŕ daben.

—Ara,, ba, abesti gozua Jaungoikua'k onetarikoxientzat dauko. Bere ama eŕija ez zabastziaŕen sasoya baño len makurtu kolorgatu, tximurtu ta zartu dan emakumiak... bere ama zaintzeagaitik ezkontzeari uko egin dautsan neskato lirañak... guzurpian igitu biaŕa daukan emakume langin, garbi ta zuzenak... eta alegiñak-alegin egin ta euren inguruan atsekabia ta gaŕaztasuna baño idoroten ez dabenak... abesti gozo, Jaunkoi ta atsegintsuaren abotsez belaŕijak eztituta daroyez. *Pozez Naukazu*, diñotse baŕuak. Ludiko zorijona axe utsa da ta iges dagi; adizkidetasuna makaldu nekatu ta il egiten da; itxaropena murgildu, oŕindu ta atzipetu darua. *Ni*, ostera, nai ta adizkidiak il, zorijona galdu itxaropena oŕindu, *Beti naz, beti pozez ta atsegiñez.*

Abesti gozo ori geure baŕuan entzun daruagun artean zorijontsuak geu. ¡Ots eragin dagijogu baŕuko soñu ereskitsu oni: *Pozez naukazu, Pozez naukazu, Pozez naukazu...*

MAITE.

◆ ◆ ◆

IZPAR MARDULAK

PAXISMOAREN AURKA

Paris. — Alemaniaŕ komunista, erkaldaŕ eta sozialistak batzar bat egin dabe Frente Popular dalakoa sortu eta osotuteko asmoz.

Alemaniaŕ guztiai agiri bat bialtzia erabagi zan paxismoaren aurka lan egin dagien eskatzen.

Batzar onetara Martinez Barr'o eta bere lagun batzuk juan ziran eta guztiz txalotuak izan ziran.

NAZITAŔAK ESTU

Varsovia. — Poloniaŕ gudarostearen izparingiak esan dabenetik, Frantzia eta Inglateŕa Alemania'ren bidegabekeriei arpegi emotera gertu ziranetik alemaniaŕ politikuak ez dabe ordurate izan eben indaŕik eta sendotasunik.

Reich'en indaŕak makaltzen duaz. Ingelesen eta frantzetaŕen armaz ornidu teak argiro agertu dautse ezin gainduak dirala.

Alemaniaŕen egoera ez da askok uste daben bezin zoriontsu eta on.

◆ ◆ ◆

IZPARRINGIAK IRAKURTEN

Italia'ren jokabidea larri be larri dala ezin ukatu. ("Le Populaire")

FRANTZETARREN AGERPENAK

FRANTZETAŔ IZPAŔINGIAK

Paris.—"La Depeche"-k, izpaŕingi askotatik artuta, Italia eta Europa'ko bakeatzaz idazlen bat argitaldu dau.

"Italia'ren jokabidea laŕi be laŕia dana, ezin ukatu diño "Le Populaire"-k. Zinisgaŕi diran itzak jaso ditugu eta adirazten dauskuenez, Grandi'ren azalpen onek gorabera aundikoak dira: "España oraintsu gertatu dana gertatu ondoren, Italia'k ezin daikez bere gudasalak etxera itzuliarazi, bere ikuŕiñaren ospe eta aintza leku onean ez gelditu leko aŕiskuan bait-dira."

Ora or, argi ta garbi, Italia'k esan, bere ikuriña, bere gudarostea España'ko gudean arteko dirana. Gudaroste onek, egundoko astiñaldia artu izan dau Guadalajara aldean. Izpide eta zio naikoe ete da ori, ez-sartze erabakiak eta kontrol asmuak ezetzi eta bertan bera austeko?

Italia'ren aokeriai eta erasoai utzi bage, Londres'ko Batzordeak, boluntarioen auzi au erabaki beaŕa dau.

Italia'ren azeŕeok argi dakusguz; bere alkirio eta azpikeriak agertu diraneau, paxismoak oinpean luŕ biguna idoro dau.

Lentxoago artu eban erabakiaren auŕez-auŕe ezin lei Italia'k aldi luzean oŕelan iraun. Bide ori laga dagian amore-emon eragiteko, Mussolini eta Grandi'ren gogo-kezkai ez yake jaramonik egin beaŕ; bai, ordea, eta naikoa da, arean be, Inglateŕa'k eta Frantze'k kementsu lotsea emotea, eta ala beaŕ ba'litz, ez-sartze erabakia bete-erazi gogoŕean."

"L'Oeuvre": Abisinia'n egin eban antzera, Mussolini gauza da españaŕak gasez eta laspelez ilteko, eta bilduŕ izateko da.

Labuŕ esan, Mussolini'ren egoera laŕi eta eztua dalakoa diñoe, Roma'n dagozan diplomazi-gizonak. Bideburu baten dago, ez batera, ez bestera.

Alde batetik, España'ko lazkan oraiñarte lez jardun nai baldin ba'dau, beste gudasail batzuk bialdu bearko ditu, gitxienez bi, gudasalak luŕ-jota dagoz-ta.

Paris eta Londres'ek ori egiten utziko ba'leuskioe, ta ori ezin iñork bayeztu, Italia'n bertan nasteren bat sortuko litzateken bilduŕez olakorik egiten ez euke eŕez izango.

Beste aldetik, España'n daukan gudarosteari eutsi ezin ba'dagio, españaŕ erkaldaŕekin ontara ala artara atondu beaŕa dau. Ta olakorik egiteaz, Italia'ren auŕez egoera laŕia izango leuke Mussolini'k, eta orobat mundu osoan.

Roma'n oraingoan daben **iritzi** auxen da, geinbat. Mussolini'k gogoŕago jardungo dabela españaŕ auzian, eta gasak erabiliko dituala lenbailen, zoi nai lor garaitzaren bat lortuteko asmoz.

Gasez jardun aŕen, ondoren onik jadetsi ezpa'dagi, Londres eta Paris'egaz aitu, nai izango ei'dau, Mediteŕaneo'n orain daukazanak berendu nairik.

"L'Ordre"-k, Buŕe idazleak oaŕ auek egin ditu: "Miaja gudalburuaren gudariak, 800 italiaŕ preso artutea lanbide eŕeza eben, eta 150 geyago ere, pozaŕen pozez euren buruak erkaldaŕei eskeintzera eldu eitekezan.

Izpaŕ ori egia ba'litz, eta sinisgaŕia da izan, Duce'ren oñazea ez zan edozelakoa izango. Batez bere, Libia'tik bere keneralari igoŕi eutsan agindua igoŕi ondoren. Aginduak auxe iñoan: garaitza oŕeri gora eta gaŕantzi andia emoten dautsat italiaŕ goraberai buruz.

Agindu ori, Valencia'ko Gobernuak argitaldu eban gero, eta Inglateŕa'ko Gobernuak zaŕadaz jaso eban.

"L'Echo de Paris": Erantzun bakaŕa da bidezko. Eŕiari argiro jakin erazi, eta Londres'ko Gobernuak diplomazi bidez jokatu dagiala, Mediteŕaneo aldean eraman - ekaŕiak eragozpen eta esi bage gelditu daitezan.

Paris'ko Jaurlaritza'k ez dau, ordea, berenez ezer erabagiko; Londres'en esanai orpoz jaŕa. baño.

Roma'n besterik ba'diñoe ere, Libia'tik ariñak arin zer dala-ta alde egin eban Mussolini'k argi dago.

Madrid'en auŕe, italiaŕ gudaloro biak artu eben astiñaldia, eta [illegible] soldan askok eurenen igesi españaŕ erkaldaŕen aldera egin eben igeskadea.

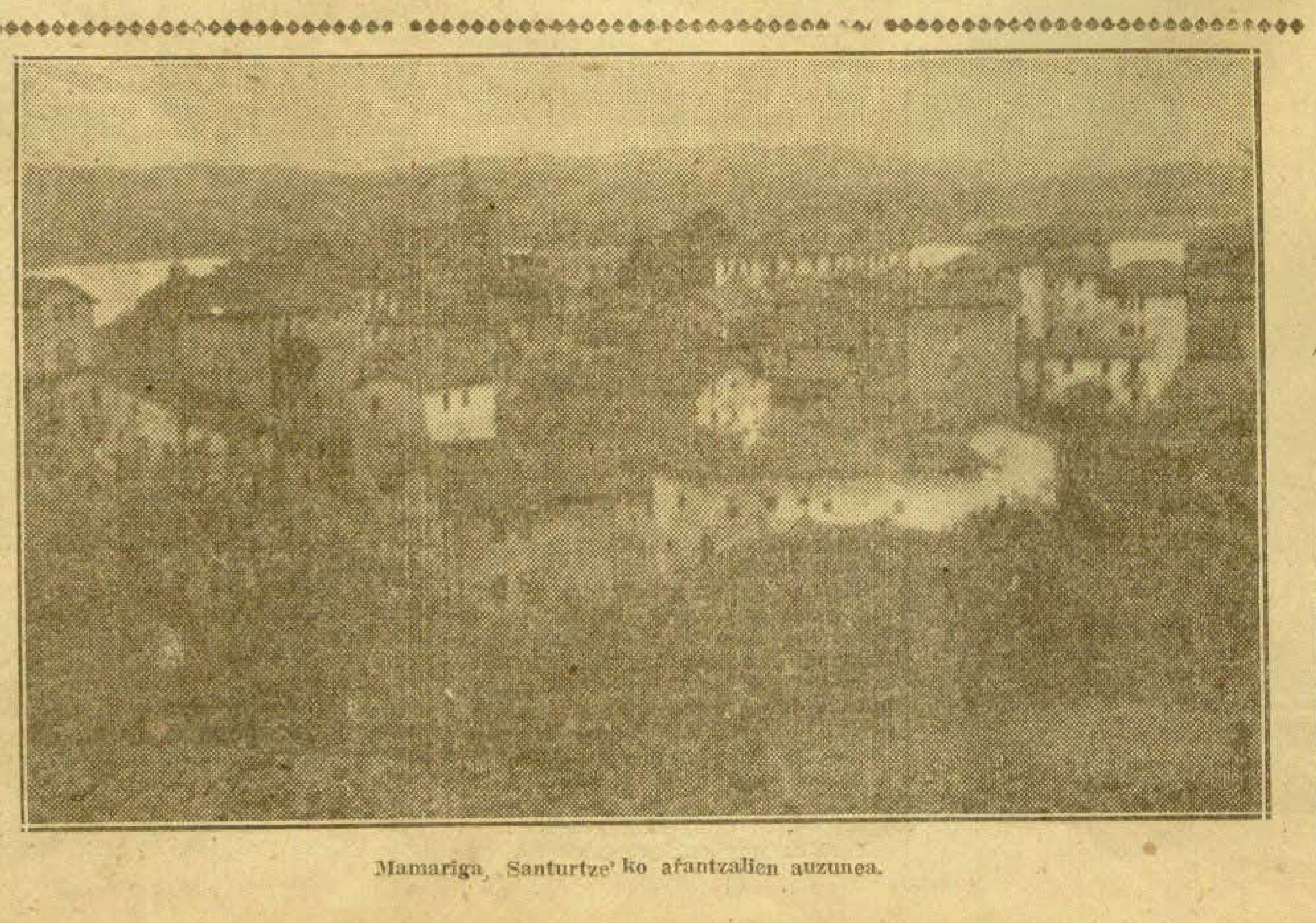

Mamariga, Santurtze'ko aŕantzalien auzunea.

AU, ORI TA BESTE

Lateŕi batza izan ez ba'litz, Negus'ek biziago gudatuko eban italiaŕen aurka

Oŕelaxe agertu dautso izparkari bateri. - Ogetamar urte oneitan ezagutu ez dan lako ekaitza. - Italia Egipto'ren auzia zuzentasunez erabagiteko gogo onez. - Chamberlain izango da Baldwin lendakariaren ordeko. - Len España'ko eŕege izan zana baŕiro eŕegetzara igoko ete leuke Franco'k? - Madrid inguruetan paxistak geroago ta laŕiago. - Alemania'n egunetik egunera etxe baŕi gitxiago. - Izpar jakingaŕiak.

MADRID INGURUETAN GEROAGO TA LAŔIAGO ARERIOA

Madrid. — Erkaldaŕ agintariak agertu dutenez, Ciudad Universitaria'n dagon paxistaŕ gudari-talde batek saŕitan ikuŕin auria jaso du euren buruak gorde dituzten etxetako leiotan. Erkaldaŕak Madrid sartaldeko guda oin alderuntz jo ta su diardute, Ciudad Universitaria'n eta Casa de Campo'n dauden paxistaŕ asaldariak alkaŕekin artu emanik izan ez dezaten. Suagadak zabaldu oi duan argi izpiz dago geienetan uri nagusia, artileriak jaurtitako suagaren argiz eta ametraladoraren argi ziŕindaz geienetan.

Gudariok ekiñalean zuŕarik gogoŕena ematen diardute Cerro del Aguila ta Garabitas'eko guda esieran dagon areroari. Eurak, paxistaŕak, Madrid'eko baŕutiak, Ciudad Universitaria'ko inguruak eta Cuatro Caminos eta Tetuan'eko inguruak suagatzeari eman diote.

◆ ◆ ◆

"Gu Euzkadi'rentzat eta Euzkadi Jaungoikua'rentzat" ixildu beŕa eran oi-eban Arana-Goiri gure irakaslilak.

Esaera au abuan, goguan eta bijotzian euki biaŕ dogu, beti ta beti.

◆ ◆ ◆

DEYA

Ea Buru Batzaŕa

Abeŕtzaletasunaren ezkaria ta deya entzunik, gaurkoan, iñoiz ez lez, geure indaŕ eta laguntasun osoa eskeñi beaŕean gagoz, Euzkadi'ren azkatasun aldez alegin biziz jokatu daigun.

Ea'ko, Bedarona'ko eta Natxitua'ko abeŕtzale guztiei dei egiten dautsegu.

Gure alderdiak gastu andiak ditu eta erantzun beaŕ ugari garaituteko. Abeŕiaren azkatasuna bere seme guztion alegiñez lorturikoa izango da.

Euzko Alderdi Jeltzalia'n saŕtuta ez dagon abeŕkideak lenbailen saŕtu beaŕa dau. Eginbeaŕ aberkoya, utziezina dan ezkero, geure adimen eta baŕuak be, besterik egiteko ez dausku agintzen orixe baño.

Batzoki'ko bazkide izan aŕen, Alderdia'n be baŕuko izan beaŕ da, abeŕia maite dauanak ezer ezin leyo ukatu bere egin-ta.

Eskeintza, loŕ eta atsekabeak poz pozik jasan daiguzan, Euzkadi azke eta zoriontsua ikusi al izan daigun. Iñolik alderkide danak, al giñoan geitu begi bere emokuna, eta guztiok orixe egingo eztogunik ezin esan.

Uri-Buru-Batzaŕ onek orixe uste dau.

Eskatu egiguzu alderdikide-oŕia, eta alegindu zaitez zeure adizkideak be Alderdi'ko izan daitezan.

Jaungoikoa eta Lagi-Zaŕa aldez.

EA BURU BATZAŔA.

XIII'GN. ALFONSO BAKALDUN BERIRO?

FRANCO'RI ITXAROPENEZ EI DAGOKIO

Paris. — Bakaldun edo eŕege izandako Alfonso'k—ala esan du bere izeba Eulali bakaldunene izandakoak—paxistaŕ asaldariak amar miloi dolaŕ eman dizkil eta bakaldun sendi osoak azkenengo txakur txikiraiñoko guztia eman dio Franco'ri.

Franco'k, al duan bezin laister, lengo bakaldun-aurgora jasoko duala Alfonso, gaiñeratu du bakadunene izandakoak.

CHAMBERLAIN IZANGO DA BALDWIN LENDAKARIAREN ORDEZKARI

Londres.—Ondo dakiten batzaŕetan diotenez azkenez ere loreilako 27'gaŕenez bastertuko du bere burua Baldwin lendakariak eta onen ordez Neville Chamberlain izango da lendakaritzaren jabe.

GAIZKI-BILA ZEBILTZEN BATZUK

Londres. — Londres'etik Ramsgate'rako bultzi bidean gaiztakeriren bat susmatu dutela ta, asaŕen diardute kalean maŕmaŕka. Burnibide gaiñean burnizko zati luzea jaŕi dute batetik bestera eta ez jakin nortzuk.

IRAIN ETA DESTAIN BAIÑO EZ DIO LATEŔA-BATZAK NEGUSARI

Londres. — Negusak izpaŕkari ezagun bati azaldu diona bide, "Daily Herald" izparingiak agertutako zertzeladak. Lateŕi-Batzarentzat ingalandaŕen iritzi zoŕotz dira zertzeladok. Negusak izpaŕkari oŕi esan dionez, Lateŕi-Batza aintzakotzat artu izan ez balu, ekin biziagoz gudukatuko zuan Italia'ren aurka eta Hoare ta Laval'en Etiopia banatzeko asmoa ontzat artuko zuan. Ori dala ta, Lateŕi-Batzak irain eta destain baiño ez ziola egin negusari, dio "Daily Herald"ek. Argi ta garbi ikusten zan, Lateŕi-Batza atzipezale batza baiño ez zana eta, zemarik izatekotan, aregana jotea alpeŕikakoa zana. Inglateŕa'k Lateŕi-Batza'ri eusten jaŕaitzekotan, edonongo gudatean nastatzeko aŕixkua zetorkion eta Inglateŕa'ri ardura txikienik ere ez zion zergatiak bide nastatzeko aŕixkua gaiñera.

30 URTEOTAN EZAGUTU EZ DAN BEZELAKO EKAITZA

Pekin. — Chengehos luŕalde-inguruetan ondaŕezko ekaitz gogoŕa sortu da, ogeitamaŕ urteotan sortu ez dan bezelakoa. Ilunbetan gelditu da luŕaldea eta eraman-ekaŕi guztia geldirik lotu dute.

GOGO-ONEZ ITALIA, AUZIA ETXE-ALDE DANEAN

Roma. — Gaur afatsaldez Montreux'en egingo dan batzaŕa dala-ta, gai ortan jakitun diran batzartxoetan diotenez, Italia'k gogo onez jokatuko du batzar ortan eta eskubideak-eskubide aldeztuko ditu, Egipto'ko Gobernua zuzenbidezko dala agertzeaŕen. Ziuŕ ere ziuŕ dago Italia Egipto'n bizi diran italiaŕ piloaren aldez ziuŕtasun guztiak emango dirana.

Gure gexoetxiak onenetaikuak dira. Basurto'ko gexoetxe-pilako baŕienetaiko bat dogu au.

RUSIA'RI INGELATEŔAŔ JAKITUNAK DAUTSEN BEGIRAMENA

Mosku.—Londres'en egin dan Rusia'ko bake laganen batzaŕean tarteko izan dan erusiaŕ idazle argi Alexef Tolstoi, il onen 11'gn. Rusia'ratu da. Bernard Shaw'ekin izan daben alkaŕizketearen baŕi emon dautse izpaŕlariei Alesef Tolstoi'k.

Shaw'ek auxe esan ei eutson: "Rusiaren alde nagola esan egiozu mundu guztiari." Tolstoi'k diñonez ingelateŕaŕ jakitun eta jakin zaleak Rusia'kin zerikusi daben gauzetan eta Rusia'ri yagokozan arazuetan buruz jokatzearen aldeko dira ta ez goloto.

ALEMANIA'N EGUNEAN BAIÑO EGUNEAN ETXE BAŔI GITXIAGO

Berlin.—Etxegintzarako gai ta burdin salerosketa arautetu egin dabe Alemania'n eta etxe-gintzarako beaŕ diran gauza asko ta burdinkiak guda-izkilugiñan beaŕ dabez ta ori dala-ta, Alemania'n etxe gintzea uŕitu egin da.

Estadistiketan agiri danez etxe-gintzarako otsaillean, auŕeko ilean baiño euneko 45 baimen gitxiago emon dabez. "Die Deutsche Wirtschaft Zeitung"'k darakuskunez etxe-gintza uŕitzea, guda gai-gintza geitzearen ondoren da.

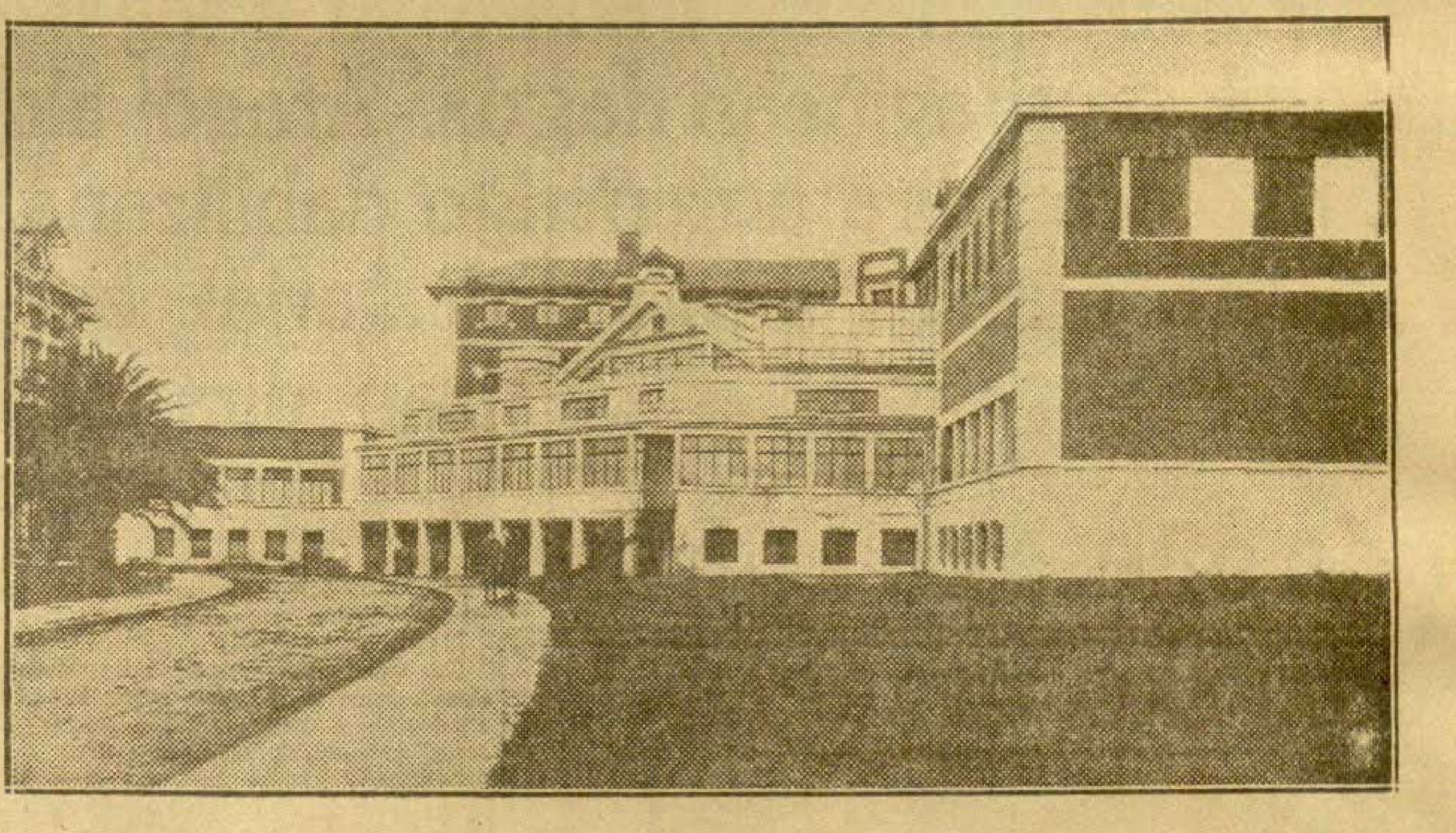

TARTEKA-MARTEKA

Lerroux'en karta bat. - Egazkiñak jausi Roma'n. - Baldwin'ek aginpidea oŕillean utziko dau. - Langillien opoŕak Varsovia'n. Lanbako ugari Alemania'n. - Gizartekeri zalien aurka. - Beste izpaŕak.

IZPIAZGOAN EBILTZAN

Paris.—Paxistei iges egindakoak zirala iñoen españaŕ bi, Marsella'n atxilotu egin dalez "Legazpi" itxasontziaren argazkia ataratara uazanean; "Legazpi" itxasontzioi erkaldaŕ Gobernua'rena da ta España'ra lasteŕ urtetekoan egoan.

Argazki edo eŕetratuok paxisten gudontzientzat ziran, itxasontzioi ezagutu egien.

EGAZKIÑAK JAUSI

Roma. — Suagaketako lau egazkin sayoak egiten ebiltzala jausi eta biŕinduta gelditu ziran. Zortzi gizon galdu ziran.

LERROUX'EN KARTA BAT

Madrid. — Jofailaren lenengoz Lerroux'ek Diego Hidalgo ministro izandakoari idazki bat bialdu dautso ta karta oŕetan auxe diñotsa:

"Neure adizkideei ezer esateka España'tik iges egin dodala diraute salatuaz. Nire lagunak baiña, ni eskuratu nengiela nai eben.

Matxinada zuzendari ni ez naz izan. Zer jazoko zan ba nenkian, noz jazoko zanik ez. Baita Salazaŕ Alonso'k, Rafael Guerra del Rio'k, Vicente Cantos'ek eta Emiliano Iglesias'ek, be, bazekien. Nire gain beste gaizkapide bat eben oŕeik; azken orduan dirua izan yakoe gaizkapide. Ni eskuratu ba'ninduen ez diruz, ez lagunez gaizkatu al izango neban neure burua.

Garilaren 17'gn. lagun batek auxe esan eustan: "Gaur; baiña izpaŕei itxaron egiozue." Aŕatsaldeko bostak ostean berberak deitu ta uŕutizkiñez auxe esan eustan: "Melilla'n txinpartak agiri dira." Aterik ete izpaŕoi emoten asiko nintzan? Nik egin beaŕa nebana, egin neban; bel bilean sartu ta bitxabal zeaŕ jokatu."

TOLSTOI, LONDRES'TIK MOSKU'RA

Mosku.—Londres'en Bake aldeko Batzaŕean izan ondoren, Mosku'ra itzuli da Tolstoi idazle azkaŕa.

BALDWIN'EK AGINPIDEA OŔILEAN UTZIKO DAU

Londres.—Uŕengo oŕilaren 27'gn. utziko dauala aginpidea Baldwin'ek zabal eta Bere oñordeko, Chamberlain izango dalakoa diñoe.

LANGILIEN OPOŔAK VARSOVIA'N

Varsovia.—Alogerak jasotea ontzat artu dabelako ugazabak, langileak opoŕ egin dabe. Eun-oletako sei mila langile geldi dagoz.

GIZARTEKERI ZALIEN AURKA

Varsovia. — Gizonaren eskubideak aldezko Bazkuna ezereztu ondoren, komunista ta sozialista asko atxilotu ditue.

LAN BAKOA UGARI ALEMANIA'N

Berlin.—Aprilaren lenengoan Alemania'n 1.250.000 langabeko izan dira, zenbakuntzak diñoenez.

Lan gabekoak gero ta ugariago dira.

"CABO SAN ANTONIO" ONTZIA

Buenos Aires. — Argentina'ko españaŕ ordezkariari emon dautse, alangoren baten bere, "Cabo San Antonio" ontzia. Igaz'ko iralean ontzi ori España aldetik eldu zanean, artu egin eben emen, eta ontzigizonak preso eroan zituen.

Itxasgizonai itxaroten dago orain ontzia España'rantz urteteko.

TAPIA ESPAÑAŔ NEURTIZLARIA IL DA ZOROETXEAN

Valencia. — Arañegun, San Onofre'ren gexotetxean il zan Luis de Tapia madrildaŕ idazle ta olerkari entzutetsua. Gexotetxe oŕetan egoan burutik eginda.

◆ ◆ ◆

Madrid'en paxistok asi d[illegible] zan joaldiak; galduteko sailak eurendu nai izan dabez

Madrid. — Casa de Campo inguruetan atzo goizaldez ta goizez bizi bizi buŕukatu dira; asaldarion artean gudari taldeak ikusi dabez eŕkaldaŕok eta ez dautse bakerik emon.

Goizaldez gudari asko juan yakoez paxistoi laguntzen eta eraso zakaŕa asi dabe; erkaldaŕak eutsi ostean joaldi beŕia asi dabe ta paxistok mende euki dabez.

Buŕuka oŕen ostean kañoiak asi dira muŕuzaka ta paxiston artean mietz unarik asko egin dabe.

Iru ordu-inguru iraun dau paxiston joaldi oŕek; iru aldiz eurondu nai izan dabez erkaldaŕen guda-tokiak, irurotan motz egin dabe baiña ta asko il eta zauritu ostean euren kabietara biurtu ziran.

Joaldi onein bidez laguntza artu ta Ciudad Universitaria'n jaŕi dagozanak azkatu nai izan dabez.

Ekin eutsen gero eŕkaldaŕak eta paxistok egozan tokietan iraun nai izan ebenaŕen, euren tokietara biurtu beaŕa izan eben eta ara ziranean eŕkaldaŕen suagalariak astindu ebezan.

Goizean jardun ebanaŕen gero ixilik egon zan paxisten kañoi bat eta eŕkaldaŕenak ausago zerbait apuŕtu edo egin eutsen.

Garabitas mendian, be, ikusi dabez paxista gudari-taldeak eta kañoiekin banandu dabez.

Beste oŕeitan baizen bizi ez, baiña naiko buŕuka izan da Aguilas mendietan; paxistoi kendutako sailak guda-tokiz sendetzen jardun dabe eŕkaldaŕok eta paxisten erasoei eutsi dautse.

Esibaŕututa dagozan Ciudad Universitaria'koei laguntzekotan eta galdu ebezan guda-tokiak ber-eurentzakotzekotan Puente de los Franceses inguruan paxistok joaldi bizia asi dabe; alpeŕik baiña ezin ezer lortu izan dabe ta.

Tanke, guda-burdi ta guzti egin eben eraso zakaŕ oŕeri, be, eutsi egin eutsen eŕkaldaŕok.

Eŕkaldaŕen egazkiñak paxiston sail guztiak ikuskatu ta suagatu dabez ta eŕi-gudariak adi dagoz paxistok bitarterik idoro ez daguen.

Cerro del Aguila ta Ciudad Universitaria suagatu dabez eŕi-suagalariak. Ciudad Universitaria'ko kañoiak ez dautse erantzun eŕkaldaŕenei.

Erdi-aldeko beste guda oiñetan eta Guadalajara Ipaŕaldean suagalaŕen arteko buŕukak besterik ez da izan.

EGUNA
JEL

Euzkadi'ren seme ona ixateko, beraren aldez bixitza emoteko gerturik egon biaŕ da.

(ARANA-GOIRI)

Lgo. urtia | 88'gn. zenbakija | Idazkolea ta banakolea: Correo, 17'gn. | Bilbao'n 937'gn. jorralla 14'gna. eguaztena | 15 eunen

Españar gudako izpaŕak-eta

Huesca, Zaragoza eta Jaca'rako urtepide gabe, laŕi dago

Fuenteovejuna eta Peñarroya uriegaletan erkaldaŕak.-Euren bultzakadei eutsi eziñik jausi agiñean dagoz.-Aragoi aldean buŕuka latzak.-Madrid'go erasoetan euzkotaŕak dira auŕenengo dabiltzanak.-Miaja'ren jardunak.-Montreaux'ko batzaŕera juango diran ordezkariak eta Inglateŕa'ko eŕege-jaietarako izentauak izan diranak.-Izpar geiago.

Guda oñetako agiriak

GABEKO IZPARRAK

EUZKADI

GUDA ZAINGOA'REN ARATSALDEKO AGIRIA

Gipuzkoa aldean

Ezer ez.

Burgos aldean

Ezer ez.

Bizkaya-Araba aldean

Gure gudagalak ikusketa jardunean areriοari kalte asko egin dautse. Bederatzi atxalotu eutsezan, euren artean sarjentu bat eta alferez bat. Amalau pusil, sei kaxa sugai eta manta batzuk artuaz.

Dima alderantz, paxisten igesika, Barbastro gudasaildiko soldau bik jo eben gureetara.

GUDA ZAINGOA'REN GABEKO AGIRIA

Gipuzkoa aldean

Eibar aldean etsayak gogoŕago jardun eben gureen aurka, artileri, pusil eta izkilazkaŕez eta gureak bardin erantzunaz.

Elgeta'n, kañoiez eta pusilez zerbait.

Paxisten egazkiñak alde onetan ibili dira, baña ikusketetan geyenbat. Esku-suaga batzuk jaurti zituen, baña kalterik egin barik.

Bizkaya-Araba aldean

Arerioen esaetarantz gogoŕ diardue gureak guda-oin auetan, eta etsayaren alegiñak gorabera, egoki eta iraupenez jardunaz gureak, agindariak esandako elburuak irixtera gero ta uŕeago dira.

Etsayari kalte ugari egin yako eta auŕeragoko agirian adirazitakoaz ganera, lau izkilazkaŕ eta bi pusil-izkilazkaŕ artu yakoz.

Burgos aldean

Barambio baŕutian artileriaren jardun bizia, eta Orduña'n erantzunezko suagaketa, alde aretan jardun izan daben paxisten kañoiak ixildu-erazaz.

CATALUNYA

GENERALITAT'EKO GUDA AGIRIA

Barcelona.—Bart bederatzietan Guda Zaingoa'k emona:

"Azkenengo agirian adirazi bezelatsu dago guda oñetako egoera.

Alde batzuetan buŕukaldi txikaŕak izan dira.

Etsayaren oldarketa guztiai erantzun yake, eta gogoŕ, arean bere."

MADRID

Madrid.—Bart amaŕetan, Guda Zaingo'tik iŕatiz emondako guda agiria, Erdi aldeko guda-oñai dagokiona:

"Baretsua izan da geienbat gaurkoa alde guztietan, tiroketa ariñak izan ezik.

Azken egunotan ezaŕi dautsagun zigoŕaldi ondoren, arerioa makal agertu da eta geldirik; toki egokiak kendu yakazan aŕen, oraingoan ez dau oi bezela, erantzunezko joaldirik egin.

Eŕizaleak dira erasoak asten dituenak, eta oraintsu artutako lekuak gotortuten diardue, etsaiak ezertariko kalterik egiten ez dautselarik.

Auŕerako egunetan bezela, paxisten igesi soldau batzuk eldu izan dira. Beste guda baŕutietan, ezer ez."

◆ ◆ ◆

¿BETI LO?

Zuk euzkeldun oŕek, ¿ez al dakizu EGUNA agertu danik? Ba EGUNA dozu euzkerazko izpaŕingi edeŕ bat, baŕi gustiak argi ta garbi ipinten dauzana ta ganera irakurgai ederak argitaltzen danna. ¿Euzkeraz irakurteko zure nagitasun ori noiz kenduko?

Arpidetu zaite. EUZKELDUN IRAKURLE BATZA'n bazkidetu zaite ta bere bitartez lagundu egiozu EGUNA'ri. Gran Via, 41'gko. 2'gn. bizitzan (17.925, 17.926 ta 17.927 uŕu tizkiñak) daukozuz bazkidetzeko ta arpidetzeko txartelak. Bertara yo.

ARAGON'GO JO ALDIA

Barbastro.—Aragon'go guda-sailetan erkaldaŕak oraintsu paxistoi kendu dautsezan sailak, baŕiro eurendu nai dabez paxistok. Alegiñak-alegin egiten dabez eurentzeko, baiña ezin dabez eskuratu, erkaldaŕak zail dagoz ta.

Erasoaren gain erasoak egiten dabez; alpeŕik baiña ta iges egin beaŕa dabenean erkaldaŕak ondorik jaŕaitzen dautse ta euron guda-tokiak auŕeratu.

Aragon'go joaldia bizi, be, bizia da. Santa Quiteria ta beste guda-toki batzuk eurondu ostean, erkaldaŕak kilometro batzuk auŕeratu dira ta erkaldaŕon kañoien tiropean sail aundiak dagoz.

ERKALDAŔEN BULTZAKADEI EUTSI EZIÑIK, JAUSI AGIÑEAN

Andujar.—Fuenteovejuna ondoan buŕuka zitala da; urioi jausi-agiñean dago ta paxistok laŕi, be, laŕi dagoz.

Egualdi txaŕak joaldiok eragotzi egin dabezanaŕen, Peñarroya ta Fuenteovejuna. erkaldaŕen bultzakadei eutsi eziñik dagoz.

Egualdi on unetan erkaldaŕok io ta auŕera egiten dabe.

ITZALDIEN ONDORENAK

Madrid.—Arañegun Miaja'k eta Ortega'k paxisten aldean egozanei egin eutsezan itzaldiak Ciudad Universitaria'n euren ondorenak ba-dakaŕez.

Paxistoi iges egin da batzuk etoŕi dira erkaldaŕengana ta Ciudad Universitaria'ko etxe batzuetan zapi zuriak ipiñi dabez; zapi edo ikuŕin zuriok baiña gerotxoago kendu egin ebezan, gudari agintariak kendu ebezan ausago.

MADRID'GO ERASOETAN EUSKOTAŔAK LENENGO MAILETAN

Madrid.—Madrid ondoko guda oŕetan biz'-bizia dago ta paxistok euron guda-tokiak aldeztu naiz daukezan guda-gai ta guda-tramankulu guztiakin buŕukatzen dira.

Guda tresnok baiña alpeŕikoak dira ta erkaldaŕ bulartsuak oiñik oin sailak eurontzen dabez.

40'gn. gudaloro taldea osatzen daben euskotaŕ gudariak jokatzen dabe bizi ta gartsuen eraso oŕe'tan. Eraso oŕeik areriuok egundokuetan zapurtuta lagaten dabez.

ARAGON'GO BUŔUKA LATZAK

Barcelona.—Aragon'go buŕukea gaŕantzitsu yaku.

Beran-berariz ta aspaldiko jardun luzetan paxistok endotuta eukezan guda-tokiak artzen ez da lau ta bizi ta adoretsu buŕukatu beaŕa da.

Santa Quiteria ermita edo basatxaunoa zan guda-toki sendoenetarikoa, guda-toki oŕetatik bake txaŕa emoten eutsen erkaldaŕei ta auŕen egiten, be, ez eutsen laketzen.

Orain egin dabezan auŕerakadak bide Huesca Zaragoza'rako ta Jaca'rako urtepide gabe, laŕi dago.

Alderdi onetan auŕerakada guztiak mendi-gainik-gain eta mendi bitarteak-zeaŕ egin beaŕa da: oŕetarako mendian baŕi ta mendi ibiltari egoki diran gudariak dabezan gudaloroak ipiñi dabez.

Egun nekatsu ta sailak jasan beaŕa izango da sail onetan.

FUENTEOVEJUNA TA PEÑARROYA URI EGALETAN ERKALDAŔAK

Andujar.—Egundo oŕ ezagutu dan buŕukarik beroena dago. Alderdi biok tentenean, ez aruntz ta ez onuntz ei dagoz, erkaldaŕak sailtsuago baiña.

Erkaldaŕ agindarien asmoak ezin lortu izan dabez; asmo oŕeik lortzea egualdi txaŕak eta paxistak artu daben gudari laguntzak eragotzi dau; oraintsu Cadiz' eratu ziran italiaŕak guda-oin oŕeitaraxe etoŕi dira ausago.

Kosta alak kosta euren eskuetan euki nai dabez Peñarroya ta Fuenteovejuna baiña egualdi on unetan erkaldaŕak auŕera egiten dabe.

Egualdi, gudari ta guda-tramankulu guztiakin buŕukatzen dira erkaldaŕak eta areriο oŕeik menperatuaz Fuenteoveiuna ta Peñarroya'ko uri egaletako etxedietaragiño eldu dira. Uri oŕeik laster dira erkaldaŕen mende.

Erkaldaŕak auŕera duaz ta areriuok eutsi eziñik atzera.

MONTREUX'KO BATZAŔERA DUAZEN ORDEZKARIAK

Valencia.—Montreux'en (Suiza) egingo dan Lateŕien-arteko Batzaŕera juango dan ordezkaritza auxe da "Gaceta"n iragaŕi danez; Berna'n Ordezkaritza Arduradun Nagusi dan Pablo Arribas; Epaikaritza Nagusi'ko Lendakari Mariano Gomez ta Lege adierasletza-batzordeko Lendakari, Pabon jauna juango dira.

VI JORGE'REN BURESKUNDE JAIAK

Valencia.—"Gaceta de la República"n emon dan agindu baten ikusten danez, Londres'en maiatzaren 6'gnez. izango diran Ingelateŕa'ko eŕege VI Jorge'ren bureskunde jaietara españaŕ Erkalaren ordez ta izenez juan daitezan Besteiro, Matz ta Azkarate izentatu dauz Gobernuak.

◆ ◆ ◆

"Txoriñoak kaio'an" ren eresiakin

ESPETXETUARI

Donostiko eŕia
tamal dago gendia
alde batetik gu falta, samin, da
gaudela uzte dute jota,
azke.., azke...
izango geralakuan gaude.

Abeŕtzale taldea
zaudete gauŕ espetxian
beste obenik gabe batere
abeŕia maite dezute
azke.., azke...
izan naiagatik zaudete.

Aguŕ bada anaiak
ernai oso guziak
egun batetik beztera auŕera
joanaz jaisteŕ oŕera
azke... azke...
izango gera betiko il aŕte.

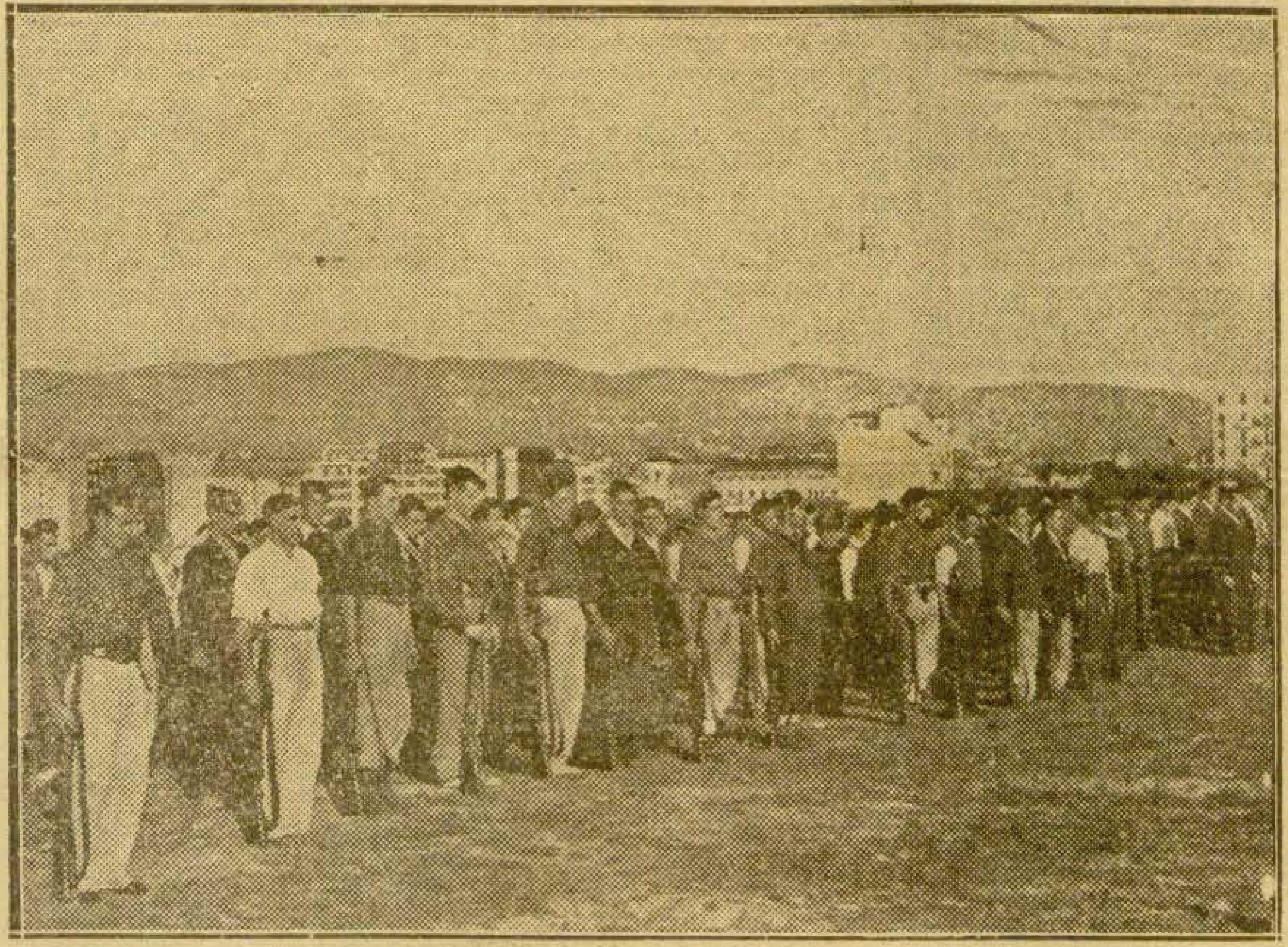

Alderdi Jeltzaliaren deyari erantzunaz, guda-gertakixunak egiten ikusi daruaguz egunotan ainbat lekutan. Gastiak eta baŕa zaŕak be. Irurogei urtetik gorakuak be mordoxtea ikusi ditugu, guda sayuok egiten. ¡Ederto erantzun dabe abeŕtzaliak!

◆ ◆ ◆

Iñoz baño senduago gauŕ

Egunak juan, egunak etoŕi geure Abeŕijak guda onen gora-beretan, guda onetako egunik gaŕantzi andikoenetan, ikaragaŕijenetan, bere odol edeŕagaz idatziten dausku orañaŕteko edestirik zoragaŕijena.

Bijotza urratuten yaku geure gastedi zintzo ta azaŕijaren oďolagaz euzko-mendijak goŕituta ikusten doguzanian; baña odol edeŕ oŕek, Euzkadi'ren edestirik aundijena idatzijaz, geure Abeŕi maŕiaren azkatasun-edesti ori idazteko geure zanetako odolak iďazkurtzat emoteko, geure bijotzak indaŕtuta itxiten dauskuz.

Pazista denganiñuak zapalduta itxi gura ixan dauskube Euzkadi osua, eta jokaldi gogoŕean eŕe dauskubez Bizkai'ko muga-ingurubetako gudaoin, baseŕi ta basetxe gustijak, baña euzko-gudarijen kementasuna ezta egun bateko jokaldijagaz apalduten, ezta urtietakoekaz be. Euzko-gudarijaren azaŕitasuna iraunkoŕa ďa, ezta iñoz be adoregetuko. Bere adoria areyoen auŕian apaldu barik indaŕtubago, senduagotuten dana da, eta pazizten jokaldi gogoŕ oŕek makaldu barik auŕera jaŕaituteko gogotsu laga dauskuz geure mutil auŕarditsubak, eta eztabe jasan areyuak Bizkai'ko mugatik piŕin bat be auŕeratu zeyen.

Euzko gudarijen kementasunak areyua aŕituta itxi dau. Guďa-izkiluri'k auŕeratubenakaz etoŕi yakuzan, eta orixe geyen bat be izan da geure mutilen ospe ona ludijan zabaldu dauna, eta baŕa areyua zeri eldu eztakijala itxi dauana be.

Oŕeik uste eben, erosiŕako gudarijakaz, goŕi, zuri ta baltz, eta izkilu baŕi oŕeikaz, aŕo-aŕo, putzez beteta egun batetik bestera saŕtuko zirala Bilbao'n. Baña okeŕ urten yake. Gure mutilak lenago-ilgo litxakez areyoei bakian laga baño. Eztagoz oŕetarako; geure gudarijak eztautse bakeťan itxiko areyoei Euzkadi'tik at jaurti aŕte. Ordubantxe lagako dautse baketan, geure etxetik at jaurtiŕen ďabezanian.

Oŕetarako, baña, geuk be, emen atzetik gabiltzanok be bijotzak Abeŕija'ri eskeñi biaŕ dautsaguz gudoñetan zintzoro jokatuten diran gastedijari emendik eurentzat lan egiñaz.

Abeŕijak bere seme guztientzat ardurea ta lagutzea eskatuten dausku. Geuri devez daukagu. Ez-ete dautsagu adiŕuko bere deyari?

Bai, eta zintzo adiŕu be ganera. Iñoz baño zintzuago erantzungo dautsagu Abeŕija'ren deyari. Eta iñoz baño be senduago jokatuko dogu gauŕ, geure Abeŕija biaŕ-ixanian dago-ta, eta geure gastedi zintzuaren eredu edeŕak, geure gudari kementsuben odolak ondo baño obeto irabaziŕa dauka geure laguntasuna-ta.

ZETARGI.

◆ ◆ ◆

"EGUNA" EUZKEL EGUNKARI ABERTZALEA, EUZKO ASKAL ALDEZLE SUTSUA DA ETA BEAZ PASISMOAREN AREROA. GUDAKETA ONETAN PAXISMOA ZAPALDUTA EUZKADI'REN AZKATASUN ALDEZLE DAN EGUNKARI EUZKELDUNARI ¿EZ OTE DIOZU ZURE BEROTASUNAREKIN LAGUNDUKO?